

lubelskie
Smakuj życie!

Numer
3(15)/2012

ISSN
2081-8033

Lubelski Informator Unijny

pułs- Regionu

**Gąbka i kreda zostają w domu.
Czas na multimedialne tablice**

str. 5

Nie było mocnych na Dywany Łuszczów

str. 11

**Komunikacyjna (r)ewolucja
na ulicach Lublina**

str. 17

Miejsce spotkań nauki z biznesem

str. 21

Spis treści

Aktualności

4 „Puls Regionu” drugim biuletynem w Polsce

Wydarzenie

5 Gąbka i kreda zostają w domu. Czas na multimedialne tablice

Kalendarium

7 Współpraca ponad granicami

9 Karczma w Łaszczowie zaprasza po latach

Promocja

10 Ogromne reklamy promują RPO

11 Nie było mocnych na Dywany Łuszczów

Rozmowa numeru

13 Fundusze unijne gwarantują rozwój

Rozmowa z prof. Stanisławem Michałowskim, rektorem Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Dobre praktyki

15 Student na wagę złota

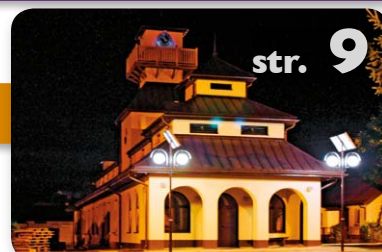
17 Komunikacyjna (r)ewolucja na ulicach Lublina

21 Miejsce spotkań nauki z biznesem

Informator dla przedsiębiorców

23 Unijne pieniądze na energię odnawialną do wzięcia

**KONKURS
BIULETYNÓW
FIRMOWYCH** 2012
str. 4

str. 9

str. 10

Sztuka inwestowania
REGIONALNY
PROGRAM OPERACYJNY
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Zadanie realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego

Opis: Zoologię w Szanarze

str. 17

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”

Egzemplarz bezpłatny

Nakład: 3000 egz.

Wydawca: Departament Regionalnego Programu Operacyjnego
Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego w Lublinie
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: 81 44 16 738
fax: 81 44 16 740
drpo@lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl

Redakcja: Paweł Florek
– Oddział Informacji i Promocji RPO

Współpraca: Oddział Komunikacji Społecznej
Kancelarii Marszałka Województwa
Lubelskiego, Departament Polityki

Fotografie: Departament Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Polityki Regionalnej, Oddział Komunikacji Społecznej Kancelarii Marszałka Województwa Lubelskiego, Port Lotniczy Lublin SA, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Katolicki Regionalnej, Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Politechnika Lubelska, MPK Lublin, ZTM Lublin, Park Naukowo-Technologiczny w Lublinie, Urząd Miasta w Łaszczowie, Agencja Doradcza i Wydawnicza „Agape” w Warszawie

Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Politechnika Lubelska, Akademia Medyczna w Lublinie, Vtour.pl, MPK Lublin, ZTM Lublin, Park Naukowo-Technologiczny w Lublinie, Urząd Miasta w Krasnymstawie, Urząd Miasta w Łaszczowie, Agencja Doradcza i Wydawnicza „Agape” w Warszawie

Okładka: Nowy gmach Instytutu Informatyki UMCS w Lublinie. Jak widać uczelnie potrafią korzystać z unijnych dotacji. Więcej na str. 15, 16 i 20

Druk, skład i łamanie: PETIT Skład–Druk–Oprawa Wojciech Guz i Wspólnicy Spółka Komandytowa ul. Tokarska 13, 20-210 Lublin tel.: 81 744 56 59, fax: 81 441 03 33 biuro@petit.lublin.pl, www.petit.lublin.pl

Publikacja finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007–2013

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO**

W Radzynie Podlaskim otwarto nowoczesną pływalnię

Po kilkunastu miesiącach budowy, 10 września oficjalnie otwarto krytą pływalnię AQUA-MIŚ, jedną z największych inwestycji w historii Radzyna Podlaskiego.

Symbolicznie wstęgę przecięli, m.in. Joanna Mucha, minister Sportu i Turystyki, Marceli Niezgodą, wice-minister w resorcie rozwoju regionalnego, Sławomir Sosnowski i Krzysztof Grabczuk, wicemarszałkowie województwa lubelskiego oraz Witold Kowalczyk, burmistrz miasta.

Obiekt dysponuje dwoma basenami. Pierwszy 25 m i drugi, mniejszy, który będzie służył do nauki pływania. Są też zjeżdżalnia, sauna oraz trybuna.

Budowa pływalni pochłonęła ponad 12 mln zł. Lwią część pokryła dotacja z Regionalnego Programu Operacyjnego (niemal 10 mln zł).

Parczew doczekał się basenu

Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Parczewie pochłonęła blisko 13 mln zł (ponad 10 mln zł wyniósł wkład z Regionalnego Programu Operacyjnego). Dla miasta to jeden z najważniejszych projektów ostatnich lat.

Mieszkańcy będą mogli korzystać z basenów, zjeżdżalni, sauny oraz solarium. Uroczyste otwarcie obiektu odbyło się 28 września.

Wśród zaproszonych gości byli marszałek województwa Krzysztof Hetman i wicemarszałek województwa Sławomir Sosnowski.

Krasnostaw ma nowy Dom Kultury

Prawie 10 mln zł kosztowała rozbudowa i remont Krasnostawskiego Domu Kultury, z czego ponad 6,9 mln zł to unijne dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego.

– Jeśli chodzi o pozyskiwanie pieniędzy z Unii Europejskiej, Krasnostaw jest wzorem do naśladowania dla innych samorządów, nie tylko z naszego regionu – stwierdził podczas oficjalnego otwarcia KDK wicemarszałek województwa Krzysztof Grabczuk.

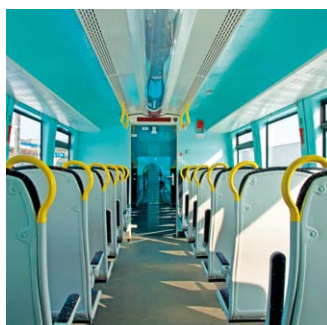
Po remoncie obiekt zmienił się nie do poznania. Wszystkie pomieszczenia zostały gruntownie odnowione lub całkowicie przebudowane. Do dyspozycji widzów oddano nowoczesną salę widowiskową z możliwością wyświetlania filmów 3D, wyposażoną w klimatyzację i supernowoczesne nagłośnienie.

Dodatkowo KDK został ocieplony, zyskał nowy dach, system kolektorów słonecznych i monitoring. Montaż nowoczesnej windy sprawił, że obiekt stał się dostępny dla osób niepełnosprawnych.

Województwo kupuje nowe szynobusy

9 października władze województwa podpisały umowę na dostawę 3 nowych autobusów szynowych. Producentem pojazdów jest konsorcjum Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz i Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego „Mińsk Mazowiecki”.

Kontrakt dotyczy szynobusów o napędzie spalinowym dla 250 pasażerów. Pojazdy będą wyposażone, m.in. w klimatyzację przedziału pasażerskiego i kabiny maszynisty, monitoring wnętrza i otoczenia pojazdu, automaty biletowe, nowoczesny

system informacji dla pasażerów oraz urządzenia zapewniające odpowiednie warunki podróży osobom niepełnosprawnym.

Autobusy szynowe mają dotrzeć na Lubelszczyznę do 30 września 2013 r. Będą sukcesywnie włączane do obsługi tras kolejowych w regionie, m.in.: Lublin – Stalowa Wola, Lublin – Port Lotniczy w Świdniku. Mają kursować również na odnawianej linii między Lublinem, a Lubartowem.

Zakup taboru został dofinansowany w 85% z Regionalnego Programu Operacyjnego. Budżet państwa dołożył 14%. Ostatni 1% z 24 mln zł pochodzi z samorządu województwa.

– Budujemy własną flotę pojazdów kolejowych. Mamy już 18 nowoczesnych jednostek, dzięki którym pasażerowie podróżują w coraz lepszych warunkach – przyznaje Jacek Sobczak, członek Zarządu Województwa Lubelskiego.

Budimex dokończy „Teatr w Budowie”

Pamiętający czasy PRL-u „Teatr w Budowie” za trzy lata zmieni się w nowoczesne Centrum Spotkania Kultury.

Władze regionu wyłoniły wykonawcę, który obok budowy CSK będzie odpowiedzialny za modernizację Filharmonii i Teatru Muzycznego oraz budowę parkingu dla 250 samochodów.

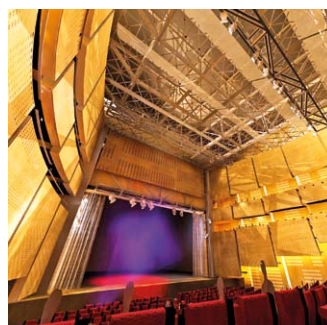
Zwycięzcą przetargu okazało się konsorcjum Budimexu i Ferrovia Agroman. Konsorcjum pokonało 14 konkurentów, którzy byli zainteresowani realizacją inwestycji.

Obie strony dopełniły formalności i 17 października podpisały umowę wartą 201 mln zł.

– To wielki skok dla Lublina i wielka radość, że „Teatr w Budowie”, ten pomnik brzydoty zniknie z centrum stolicy naszego regionu – komentował Krzysztof Hetman, marszałek województwa.

W budynku CSK przewidziano miejsce dla mediateki, dokumentującej i udostępniającej materiały multimedialne dotyczące ważnych wydarzeń kulturalnych oraz Alei Kultury z pomieszczeniami, które będzie można adaptować do różnych działań kulturalnych.

Atutem Centrum Spotkania Kultury powinna być nowoczesna, wielofunkcyjna sala widowiskowa na

ok. 1000 miejsc, dającej możliwość organizacji koncertów, recitali, konferencji, spektakli teatralnych oraz operowych.

W obiekcie znajdują się też: sala kinowa dla 164 widzów, sala kameralna o pojemności 200 miejsc, przestrzenie ekspozycyjne, sale konferencyjne i seminaryjne, szatnie, garderoby, magazyny instrumentów, a nawet kino letnie na dachu.

Powstanie CSK będzie możliwe dzięki wsparciu z Regionalnego Programu Operacyjnego, które wynosi ponad 114 mln zł.

Lotnisko czeka na otwarcie

Maszyny i ekipy budowlane opuściły teren, na którym przez ostatnie dwa lata powstawało lotnisko w Świdniku. Terminal, pas startowy, płyta postojowa, budynki lotniskowej straży pożarnej oraz baza paliw są już gotowe.

Port informuje, że trwają jeszcze prace w sąsiedztwie lotniska. – Na podstawie umowy z WSK PZL-Świdnik, budowana jest droga kołowania, która połączy płytę postoju samolotów portu lotniczego z płytą przed hangarem na obszarze PZL-Świdnik. Droga będzie miała ok. 160 m długości – czytamy na www.airport.lublin.pl.

Oficjalne otwarcie lotniska zaplanowano w listopadzie.

Więcej „kluczków”

Do grona najważniejszych inwestycji wspieranych z Regionalnego Programu Operacyjnego dołączyły 3 nowe projekty. W październiku Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził zaktualizowaną listę projektów kluczowych RPO, na której jest obecnie 45 przedsięwzięć.

Na tzw. listę podstawową trafił projekt Powiatu Lubelskiego, który tym razem za unijne pieniądze chce rozbudować drogę nr 2215L Lublin-Jakubowice. W infrastrukturę drogową zainwestuje też gmina Wólka. Samorząd z pomocą środków europejskich wybuduje w Świdniku Dużym drogę obsługującą port lotniczy. Kierowcy z pewnością ucieszą się także z ostatniej inwestycji dopisanej do listy „kluczków”, której koszty w części pokryje Regionalny Program Operacyjny. Chodzi o Ośrodek Doskonalenia Techniki Jazdy, który powstanie w Lublinie z inicjatywy Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego.

„Puls Regionu”

drugim biuletynem w Polsce

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”, wydawany przez Departament Regionalnego Programu Operacyjnego, zajął 2 miejsce w prestiżowym konkursie „Biuletynów Firmowych 2012” w kategorii „Najlepszy biuletyn instytucji”. Dodatkowo otrzymał wyróżnienie za „Okładkę Roku”.

W październiku poznaliśmy najlepsze biuletyny firmowe w 2012 r. Na drugim stopniu podium w kategorii „Najlepszy biuletyn instytucji” uplasował się „Puls Regionu”, ustępując pola tylko biuletynowi „Zmieniamy Podlaskie”, którego wydawcą jest Urząd Marszałkowski w Białymstoku. Trójkę nagrodzonych uzupełnił ubiegłoroczny zwycięzca „Gajusz”, autorstwa Fundacji Gajusz. Jurorzy oceniali publikacje pod kątem wizerunku, języka i redakcji tekstów, atrakcyjności wizualnej oraz druku i oprawy.

„Puls Regionu” z grudnia 2011 r. otrzymał wyróżnienie w kategorii „Okładka Roku”

– Byłam zaskoczona różnorodnością projektów zgłoszonych w kategorii „Biuletyn instytucji”. Począwszy od biuletynów wydawanych przez Urzędy Marszałkowskie, po Urzędy Miast i Gmin, a skończywszy na instytucjach, takich jak Komenda Wojewódzka Policji, uniwersytety, jak i fundacje, stowarzyszenia oraz federacje – wszystkie te podmioty wydają dla swoich wewnętrznych oraz zewnętrznych interesariuszy kompleksowe i dobrze opracowane biuletyny, które pozwalają na przekazanie najbardziej istotnych z punktu widzenia instytucji informacji – przyznaje Katarzyna Jabłońska z Citybell Consulting, członek 12 osobowego jury.

Nominacje i nagrody dla „Pulsu Regionu”

- ✦ **Najlepszy biuletyn instytucji – 2 miejsce,**
- ✦ **Layout Roku biuletynu instytucji,**
- ✦ **Tekst Roku biuletynu instytucji – „Policja widzi więcej i lepiej słyszy” (nr 4/2011),**
- ✦ **Okładka Roku biuletynu instytucji (nr 4/2011) – wyróżnienie.**

Lubelski Informator Unijny miał też szanse na trzy wyróżnienia, za okładkę, szatę graficzną i artykuł. Otrzymał jedno, w kategorii „Okładka Roku”.

Nominacje we wszystkich kategoriach, w tym najważniejszej – „Najlepszy biuletyn instytucji”, wysokie 2 miejsce w konkursie oraz wyróżnienie za najlepszą okładkę to spory sukces wydawanego od 3 lat „Pulsu Regionu”, który w tym roku zadebiutował w zmaganiach biuletynów firmowych.

W konkursie startowała też druga pozycja wydana przez Departament Regionalnego Programu Operacyjnego. W kategorii „Projekt jednorazowy” nominacje otrzymał katalog „RPO – wiele projektów, jedna Lubelszczyzna”, promujący najpopularniejsze projekty Regionalnego Programu Operacyjnego, wyłonione przez internautów. Jury doceniło publikację za szatę graficzną oraz nominowało ją do nagrody głównej – „Najlepszy projekt jednorazowy”. Tym razem nie mieliśmy tyle szczęścia i nagrody trafiły do konkurentów.

Konkurs biuletynów firmowych, organizowany przez Agencję Doradczą i Wydawniczą „Agape”, jest najstarszym i najważniejszym wydarzeniem w branży wydawnictw firmowych w Polsce. Po raz pierwszy najlepsze publikacje wybrano w 2001 roku. – *Od tego czasu oceniliśmy ponad 800 prac. Z roku na rok ich poziom rośnie* – zauważa Tomasz Kościelny, przewodniczący jury i dyrektor zarządzający Agencji „Agape”.

Archiwalne numery „Pulsu Regionu” znajdują się na stronie www.rpo.lubelskie.pl w zakładce „Centrum Prasowe”.

Redakcja

Wyniki zobaczysz w Internecie

Film z ogłoszenia zwycięzców oraz szczegółowe informacje o konkursie można znaleźć na stronie www.agape.com.pl

Gąbka i kreda zostają w domu.

Czas na multimedialne tablice

Pisaki, tablica, cyrkiel to przedmioty, które od zawsze kojarzą się ze szkołą. Mają je wszystkie podstawówki i gimnazja w województwie, ale tylko w 213 z nich będą w elektronicznej postaci. Dzięki wysiłkowi dzieci, które na kartkach papieru namalowały swoje wyobrażenia o Regionalnym Programie Operacyjnym, do szkół w regionie trafią interaktywne pomoce naukowe na miarę XXI wieku. 40 takich zestawów już pomaga uczniom w nauce.

Nowoczesne, elektroniczne tablice i projektory multimedialne zawisną w 173 szkołach w województwie. Wszystkie są nagrodą w II edycji konkursu plastycznego „RPO zmienia przyszłość – namaluj swój świat”, zorganizowanego przez Urząd Marszałkowski w Lublinie. Konkurs promował Regionalny Program Operacyjny wśród najmłodszych mieszkańców regionu. Przez zabawę dzieci mogły lepiej poznać RPO, a szkoły zyskały wysokiej klasy sprzęt edukacyjny. W ciągu 2 lat w cyfrowe zestawy edukacyjne urząd wyposażył jedną szkołę

w każdej gminie. Łącznie 213 samorządów. Pierwsze 40 sztuk trafiło do placówek edukacyjnych w 2011 r. Pozostałe mają zostać zamontowane do końca listopada tego roku.

Konkurs polegał na stworzeniu plakatu prezentującego efekty wykorzystania środków unijnych z Regionalnego Programu Operacyjnego na Lubelszczyźnie. Forma była dowolna. Można było go namalować, naszkicować, zrobić wycinankę lub kompozycję z gotowych zdjęć. Prace oceniło profesjonalne jury na czele z Jarosławem Koziarą, znanym lubelskim artystą plastykiem.

Jeden z najprzyjemniejszych momentów w każdym konkursie – wręczenie nagród. Uśmiech nie schodził z twarzy nauczycieli, dzieci oraz Marszałka Województwa Lubelskiego

Konkurs w liczbach

- ✦ W szkołach rozdano 15 000 ulotek promujących konkurs (II edycja 2012),
- ✦ Wysłano 822 zaproszenia do udziału w konkursie (II edycja),
- ✦ W I edycji zaproszenia trafiły do 176 szkół,
- ✦ Rozwieszono 3 000 plakatów informujących o konkursie (II edycja),
- ✦ Promocja zachęciła 642 szkoły do uczestnictwa w plastycznych zmaganiach (II edycja),
- ✦ W 2011 r. o nowoczesne pomoce dydaktyczne rywalizowało 147 szkół,
- ✦ W ciągu 2 lat w konkursie wzięło udział 789 szkół z 213 gmin województwa lubelskiego,
- ✦ Jury oceniło 556 prac (II edycja),
- ✦ W poprzednim roku było ich 383 (łącznie 939),
- ✦ Koszt organizacji konkursu w 2011 r. wyniósł 489 352,95 zł,
- ✦ II edycja kosztowała dokładnie 1 468 251,00 zł,
- ✦ W sumie na konkurs wydano 1 957 603,95 zł,
- ✦ Za te pieniądze kupiono:
 - 213 cyfrowych zestawów edukacyjnych,
 - nagrody dla dzieci biorących udział w konkursie (m.in. zabawki, przybory szkolne),
 - materiały promocyjne i reklamowe (m.in. zaproszenia ulotki i plakaty),
 - sfinansowano również szkolenia dla nauczycieli, którzy będą obsługiwać urządzenia.
- ✦ Każdy zestaw składa się z:
 - interaktywnej tablicy,
 - projektora multimedialnego,
 - oprogramowania.

Do plastycznych zmagania zaproszono 822 szkoły ze 173 gmin województwa lubelskiego. Ostatecznie udział w konkursie potwierdziło 642 placówki. Na przygotowanie plakatu dzieci miały prawie dwa tygodnie (od 4 do 15 czerwca). Jury oceniło 556 prac, z których wybrało 173 najciekawsze i najbardziej oryginalne plakaty. Obok nagrody głównej, przeznaczonej dla zwycięskich szkół, niespodzianki otrzymali też mali artyści oraz pozostałe dzieci biorące udział w zabawie. Nagrody i upominki wręczył **Krzysztof Hetman**, marszałek województwa lubelskiego, podczas spotkania podsumowującego konkurs, które odbyło się 10 września w Filharmonii Lubelskiej.

– *Tablice interaktywne są szansą dla uczniów na lepszą przyszłość. Dając im dostęp do nowoczesnych narzędzi dajemy im lepszy start. Ruszaj w świat bez kompleksów. Większość z nas mogła tylko pomarzyć o tym by uczyć się w tak nowoczesnie wyposażonych szkołach* – przekonywał K. Hetman.

Nietypowe pomoce naukowe mają sprawić, że lekcje nie będą nudne, a uczniowie z większą uwagą i zainteresowaniem będą uczestniczyć w zajęciach. Ponadto dzieci oswoją się z no-

wymi technologiami. Nauczyciele nie mają wątpliwości – taki sprzęt powinien być w każdej szkole. Niestety, wielu z nich nie stać na zakup cyfrowych narzędzi dydaktycznych.

– *Chcieliśmy wygrać. Do tej pory się nie mieliśmy szczęścia, choć startowaliśmy w wielu konkursach, w których nagrodą były elektroniczne tablice i projektory. Na szczęście w końcu się udało* – cieszy się **Jerzy Strzałka**, nauczyciel w Zespole Szkół Samochodowych w Tereszpolu-Kukielkach.

Na elektronicznej tablicy można pisać i rysować kolorowymi pisakami, korzystać z wirtualnego cyrkla, wyświetlać mapy, prezentacje multimedialne i filmy oraz przeglądać strony internetowe. Wszystkie dane można zapisać, np. na pendrive i zabrać do domu.

– *Dostaliśmy tablicę, projektor oraz bonus w postaci szkoleń dla dwóch pedagogów. Najważniejsza jest jednak możliwość korzystania z nowinek technicznych w nauce* – dodaje **Ewa Orlik**, dyrektor Szkoły Podstawowej w Krzesimowie.

Środki na przeprowadzenie obu edycji konkursu, łącznie z zakupem 213 zestawów edukacyjnych i pozostałych nagród oraz szkoleniami dla nauczycieli z obsługi nowych urządzeń, pochodziły z Regionalnego Programu Operacyjnego (puli przeznaczonej na promocję programu) oraz budżetu województwa. W sumie na ten cel wydano ponad 1,9 mln zł.

Paweł Florek

W artykule wykorzystano wypowiedzi dla TVP Lublin

Mali artyści nie kryli radości z upominków i cyfrowych pomocy naukowych dla swoich szkół

Zwycięskie prace można obejrzeć na stronie

www.rpo.lubelskie.pl

klikając w zakładkę **Informacja i Promocja**.

Współpraca ponad granicami

W 2004 r. granica województwa lubelskiego nabrała szczególnego znaczenia. Z dnia na dzień stała się nie tylko granicą między państwami, ale także częścią wschodniej granicy Unii Europejskiej. Mimo wielu obaw, wejście naszego kraju do unijnych struktur nie oznaczało postawienia nowej „żelaznej kurtyny”. Wręcz przeciwnie. Słabsze gospodarczo regiony Ukrainy i Białorusi skorzystały na integracji europejskiej Polski. Z pomocą funduszy unijnych rozwijają się i zacieśniają współpracę realizując wspólne inwestycje.

Dołhobyczów, w powiecie hrubieszowskim, ponad 150 km od Lublina. W przyszłym roku przekroczymy tu granicę z Ukrainą. Będzie to 4. przejście graniczne z naszym wschodnim sąsiadem. Mimo, że jego budowa jeszcze trwa, przejście przeszło już chrzest bojowy. Odprawiano na nim kibiców podczas EURO 2012. Gdyby nie pomoc Unii Europejskiej raczej trudno byłoby spodziewać się jego uruchomienia.

Skąd na to pieniądze?

Okazuje się, że Unia dba nie tylko o swoich członków. Zależy jej na szerszej integracji z regionami, które leżą poza jej granicami. Temu służą programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, m.in. Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina.

– *Przyjęta w programie strategia wdrażania polega na zastosowaniu zasady partnerstwa na wszystkich szczeblach wspólnych działań. Nawet wtedy, gdy poszczególne projekty nie wnoszą istotnego efektu transgranicznego, sam proces przygotowywania i wdrażania projektów przynosi efekt w postaci nawiązania i utrwalania współpracy ponad granicą pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w danym projekcie. Duża liczba składanych aplikacji projektowych oraz doświadczenia w pozyskiwaniu funduszy przedakcesyjnych ze środków Inicjatywy Wspólnotowej Interreg oraz z Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina świadczą o ogromnym zainteresowaniu współpracą terytorialną* – podkreśla **Bogdan Kawałko**, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej.

186 mln euro to za mało

Współpraca terytorialna odgrywa istotną rolę w kształtowaniu ogólnoeuropejskich procesów integracyjnych, choć możemy mówić o niedosyć środków przeznaczonych przez Komisję Europejską na ten cel. W obecnym okresie unijnego

wsparcia w Programie Polska-Białoruś-Ukraina do wykorzystania jest 186 mln euro. Potrzeby są jednak znacznie większe.

Do tej pory MRR ogłosiło dwa nabory, w których wpłynęło 813 wniosków o wartości 1,77 mld euro, z czego Polska złożyła 594 aplikacje na kwotę 822,4 mln euro. Wśród regionów najwyższą aktywnością wykazało się województwo lubelskie, składając 267 wniosków. Ich wartość to blisko 370 mln euro.

PL-BY-UA
2007-2013

Współpraca z Ukrainą dobrze się układa

Wyniki dwóch zakończonych naborów wniosków w Programie Polska-Białoruś-Ukraina wskazują, że największą popularnością cieszą się projekty realizowane wspólnie z Ukrainą.

W **I naborze (2010 r.)** dofinansowanie otrzymało 21 wniosków na 307 propozycji projektów. Nawiązano 13 partnerstw ze stroną ukraińską. Wspólnych inwestycji z Białorusią było 8.

II nabór (2011 r.) utrzymał tę tendencję. Ogółem wpłynęło 506 wniosków. Spośród 37 projektów, które otrzymały dofinansowanie, 22 złożyli polsko-ukraińscy partnerzy. Autorami 10 projektów byli Polacy i Białorusini. Najmniejsze zainteresowanie wzbudziło partnerstwo wszystkich 3 sąsiadów.

Źródło: *Regionalne Obserwatorium Funduszy Europejskich (II wydanie)*, Lublin, wrzesień 2012

Ostatecznie zielone światło do realizacji dostało 67 projektów, których koszt przekracza 83 mln euro. W naszym regionie dofinansowanie trafiło do 43 inwestycji. Unia wyda na nie 39,5 mln euro.

Zasady aplikowania o fundusze są podobne do tych, które znamy z innych unijnych programów. Aby otrzymać fundusze trzeba mieć pomysł na projekt, następnie przelać go na papier i wystartować w konkursie ogłaszanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. W dalszej kolejności projekty czeka ocena. Dotacje otrzymają tylko najlepsze. Na tym kończy się analogia. W programach transgranicznych liczy się pozyskanie zagranicznego partnera do realizacji wspólnych inwestycji. Ważne, aby partnerzy pochodzili w terenów przygranicznych. Program Polska–Białoruś–Ukraina obejmuje dzisiaj ponad 300 tys. km², czyli niemal tyle, ile wynosi powierzchnia naszego kraju. Spotkamy tu tzw. podstawowe obszary wsparcia oraz obszary przyległe (zob. mapę). Po polskiej stronie beneficjentami programu mogą być podmioty z podregionów: krośnieńsko-przemyskiego (woj. podkarpackie), białostocko-suwalskiego (woj. podlaskie), białkopodlaskiego i chełmsko-zamojskiego (woj. lubelskie) oraz ostrołęcko-siedleckiego (woj. mazowieckie), a także regiony przyległe: podregion rzeszowsko-tarnobrzeski (woj. podkarpackie), łomżyński (woj. podlaskie) i lubelski (woj. lubelskie).

Dla kogo fundusze?

Spotkania mieszkańców sąsiadujących państw podczas imprez kulturalnych, targów gospodarczych, konferencji i seminariów naukowych, festiwali, czy zawodów sportowych oraz nauka języka, publikacje poświęcone problemom daleko wykraczającym poza granice jednego kraju przełamują wieloletnie bariery kulturowe i historyczne, uświadamiając lokalnej społeczności wzajemne związki i podobieństwa oraz wspólną odpowiedzialność za kształtowanie rzeczywistości w najbliższej okolicy.

Projekty złożone do programu miały na celu pełne wykorzystanie potencjału turystycznego, inicjatyw skierowanych na ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego oraz wspólnych przedsięwzięć promujących turystyczne walory obszaru przygranicznego. Propozycje inwestycji dotyczyły również poprawy infrastruktury transportowej, energetyki, bezpieczeństwa transportu oraz inwestycji w infrastrukturę ochrony środowiska o oddziaływaniu regionalnym i lokalnym. Po pieniądze sięgnęły, m.in. służby mundurowe. Pod wodzą lubelskiej Komendy Wojewódzkiej Policji na pograniczu zbudowano wspólny polsko-ukraiński system reagowania w sytuacjach kryzysowych, np. klęsk żywiołowych. Ponad 1,5 mln euro przeznaczono na zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz organizację szkoleń dla policjantów.

Uczestnikami projektów transgranicznych były instytucje centralne, samorządowe, fundacje i stowarzyszenia. Partnerzy z Ukrainy i Białorusi korzystali z doświadczeń i wiedzy polskiej strony na temat pozyskiwania środków europejskich, jak również realizacji projektów infrastrukturalnych i inwestycyjnych. Uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, festiwalach oraz chętnie odwiedzali Polskę podpatrując swoich partnerów.

Współpraca będzie trwać

Rozwój regionów przygranicznych we wszystkich krajach Europy stanowi ważny element europejskiej polityki rozwoju. Ogromne zainteresowanie współpracą między sąsiadującymi państwami jest dowodem na konieczność kontynuacji pro-

Dane w nowej odsłonie

We wrześniu Departament Polityki Regionalnej opublikował drugie wydanie **Regionalnego Obserwatorium Funduszy Europejskich**. W dokumencie znajdziemy dane dotyczące wszystkich programów unijnych, z których pozyskujemy wsparcie w latach 2007–2013.

Z nowego raportu dowiemy się, m.in. że w województwie lubelskim realizowanych jest blisko 20 tys. projektów finansowanych z funduszy europejskich. Ich wartość to 14,6 mld zł. Okazuje się, że w regionie dominują małe projekty, dotowane głównie z 2 programów: **Programu Rozwój Obszarów Wiejskich** (14 837 projektów) oraz **Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki** (2 543 projektów). Te inwestycje stanowią ok. 88% wszystkich projektów realizowanych na Lubelszczyźnie do końca czerwca 2012 r. W tym okresie w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego** było podpisanych 1 976 umów na dofinansowanie unijnych przedsięwzięć.

Regionalnego Obserwatorium Funduszy Europejskich szukaj na stronie www.feulubelskie.pl.

gramów Europejskiej Współpracy Terytorialnej i zwiększenia środków na wspólne inwestycje w przyszłym rozdaniu funduszy europejskich w latach 2014–2020. Tę świadomość mają także przedstawiciele resortu rozwoju regionalnego.

– *Komisja Europejska, państwa członkowskie oraz kraje partnerskie są przekonane o potrzebie kontynuacji tych programów. Obecnie trwają negocjacje pakietu rozporządzeń dla polityki spójności w perspektywie 2014–2020. Przyjęto wiele naszych postulatów, m.in. w zakresie koncentracji tematycznej, możliwości finansowania projektów infrastrukturalnych oraz ujednoczenia zasad kwalifikowalności. Trwają również prace nad projektami unijnych rozporządzeń stanowiącymi podstawę prawną do wdrażania Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa. Już dzisiaj zachęcam do budowania partnerstw, których efektem może być wspólne wdrażanie projektów finansowanych w przyszłej perspektywie* – mówił **Marceli Niezgoda**, wiceminister rozwoju regionalnego podczas Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej w Lublinie.

Monika Majewska

Program Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 to ponad 300 km². Obejmuje 3 państwa, w tym tzw. główne regiony wsparcia i regiony przyległe. Źródło: www.pl-by-ua.eu/pl

Karczma w Łaszczowie zaprasza po latach

Jej historia sięga pierwszej połowy XIX w. Jeszcze przed wojną odbywały się w niej biesiady. Później obiekt podupadł i niszczał. Zamiast być chlubą Łaszczowa, straszył jego mieszkańców. Wreszcie, zdjęcie odnalezione w archiwum, dało impuls do odbudowy karczmy. Z pomocą przyszły fundusze z Regionalnego Programu Operacyjnego i budynek odzyskał swój pierwotny wygląd.

Losy budynku, przy ul. Krótkiej są nie mniej burzliwe, jak dzieje najmłodszego miasta w województwie lubelskim. Łaszczów był miastem w latach 1594–1869. Później stracił prawa miejskie, odzyskując je dopiero w 2010 r. Z kolei w obiekcie mieściła się kiedyś karczma. Nazwa przyłgnęła do niego na stałe, mimo że karczmą nie jest od czasów II wojny światowej. Przez lata była karczma podupadła do tego stopnia, że zupełnie nie przypominała dawnego kształtu. – *Budynek był zdegradowany i nieestetyczny. Negatywnie wpływał na wygląd centrum Łaszczowa* – mówi jego burmistrz Cezary Grygiel.

Zwrot w historii karczmy nastąpił w niecodziennych okolicznościach. Odnalezienie w archiwum przedwojenne zdjęcie obiektu pozwoliło myśleć o jego odnowieniu. Problemem był jednak brak pieniędzy. Budżet Łaszczowa nie udźwignąłby tak kosztownej inwestycji. Nadzieją okazały się fundusze europejskie, ale tu pojawiła się kolejna przeszkoda. Łaszczów nie będąc jeszcze miastem, nie mógł wystąpić po unijne wsparcie do Regionalnego Programu Operacyjnego. – *Odzyskanie praw miejskich umożliwiło nam aplikowanie o środki finansowe w ramach RPO, przeznaczone na rewitalizację zdegradowanych obszarów miast. Skorzystaliśmy z tej szansy i udało się. Zrekonstruowany obiekt jest obecnie wizytówką Łaszczowa* – podkreśla C. Grygiel.

Za blisko 1,4 mln zł, z czego prawie 800 tys. zł pochodziło z Unii Europejskiej, była karczma odzyskała swój pierwotny, historyczny kształt, choć oficjalnie nie jest zabytkiem. Odbudowano wieżę widokową z zegarem i podcienia. Położono charakterystyczny dach oraz wykonano nową elewację. Oko na karczmę ma monitoring. Udało się też uporządkować teren wokół obiektu. Zamontowano oświetlenie, ławki oraz kwietniki. Powstał również parking z kostki brukowej.

Do świeżo odrestaurowanego budynku wprowadziły się biblioteka oraz lokalne firmy. – *W związku z koniecznością zwiększenia liczby pomieszczeń na potrzeby 6-latków w Szkole Podstawowej w Łaszczowie, mieszcząca się tam Gminna Biblioteka Publiczna, została przeniesiona. Dwa pomieszczenia przeznaczylismy dla przedsiębiorców. Środki z dzierżawy zmniejszyły koszty utrzymania obiektu. Natomiast poddasze użyczyliśmy na siedziby stowarzyszeń: Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „G 6 Grzędy Sokalskiej” oraz „Feniks” w Łaszczowie, przy którym działa Orkiestra Dęta* – wylicza burmistrz. Lokalne władze planują także utworzenie izby pamięci związanej z wydarzeniami historycznymi Łaszczowa i okolic.

Czas zrobił swoje. Budynek byłej karczmy, a w zasadzie to co z niego zostało, przed odbudową

Pod koniec września była karczma zaczęła „nowe życie”. W towarzystwie Cezarego Grygiela obiekt otworzyli **Aneta Pieczykolan**, dyrektor Departamentu Regionalnego Programu Operacyjnego, **Jacek Grabek**, kierownik Delegatury Urzędu Wojewódzkiego w Zamościu, **Jan Kowalczyk**, starosta tomaszowski oraz **Adam Piasecki**, przewodniczący Rady Miasta w Łaszczowie. Na zakończenie uroczystości z wieży widokowej zabrzmiał hejnał.

Paweł Florek

A tak ten sam obiekt prezentuje się dzisiaj

Reklamy na siatkach promują Regionalny Program Operacyjny

Oczywiście, nie chodzi o zwykłe reklamówki na zakupy, tylko wielkoformatowe siatki reklamowe, które 20 sierpnia pojawiły się w 5 największych miastach województwa lubelskiego. Zostaną w nich do 20 listopada.

Od kwietnia mieszkańcy Białej Podlaskiej wypożyczają książki z nowej biblioteki. Ale czy wiedzą kto finansował jej powstanie? Dzięki reklamom zostaną o tym poinformowani

Na ogromnych reklamach (średnia wielkość siatek waha się od 90 do 127 m²) znajdują się zdjęcia wybranych inwestycji, które otrzymały wsparcie z Regionalnego Programu Operacyjnego. W Lublinie można zobaczyć siatki prezentujące lotnisko w Świdniku (reklamy z wizerunkiem portu są obecne we wszystkich miastach), charakterystyczny niebieski szynobus mknący po województwie, trolejbus MPK Lublin, Kaplicę Trójcy Świętej na Zamku oraz Piwnicę pod Fortuną, nowe, multimedialne muzeum historii miasta.

Lokalizacje: ul. Młyńska; ul. Paganiniego 9; MSB, ul. Sikorskiego przy skrzyżowaniu z al. Solidarności; al. Tysiąclecia (przed Hotelem Dworek Szlachecki); Hotel Dom Nauczyciela, ul. Akademicka 4

Na Zamojskich ulicach można oglądać siatki z odrestaurowanym zabytkowym ratuszem oraz jedynym w Polsce Wschodniej Ogrodem Zoologicznym.

Lokalizacje: ul. Hrubieszowska 22; ul. Wyszyńskiego 28 i 50a

Z kolei mieszkańcy Białej Podlaskiej z reklam dowiadują się, że dzięki RPO poruszają się po mieście nowymi autobusami komunikacji miejskiej i korzystają z multimedialnej biblioteki „Barwna”.

Lokalizacje: ul. Zamkowa; ul. Sidorska róg z al. Jana Pawła; Sidorska 3

Puławy mogą pochwalić się nowoczesnym stadionem i nowym taborem MZK. Nieprzypadkowo zdjęcia tych projektów, dofinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego, są widoczne w kilku punktach miasta.

Lokalizacje: ul. Olszewskiego 2; ul. Kusocińskiego przy rondzie Powstańców Styczniowych; ul. Piłsudskiego 17

Natomiast w Chełmie zawisła siatka z wizualizacją portu lotniczego w Świdniku.

Lokalizacja: rondo Jana Pawła II

– Przez prezentację unijnych projektów Urząd Marszałkowski chce promować Regionalny Program Operacyjny, który jest jednym ze źródeł pozyskiwania środków europejskich w województwie. Jako jedyny jest zarządzany na miejscu, w regionie. Nie kierują nim urzędy w Warszawie, czy Brukseli, lecz Zarząd Województwa Lubelskiego. W praktyce oznacza to, że sami mogliśmy decydować, na co przeznaczyć fundusze – mówi Marek Kowalski, zastępca dyrektora Departamentu Regionalnego Programu Operacyjnego.

Aktualnie, większość pieniędzy w budżecie RPO została rozdzielona. Z 1,19 mld euro, które województwo otrzymało na lata 2007–2013, już 88% jest zagospodarowana. Dlatego teraz urząd koncentruje się na pokazaniu efektów, jakie powstały dzięki tym środkom oraz stara się dotrzeć do mieszkańców Lubelszczyzny z informacją skąd one pochodzą.

Łączny koszt przygotowania projektów graficznych siatek, ich montażu oraz 3-miesięcznej ekspozycji w 5 miastach wyniósł ponad 365 tys. zł. Wydatki w całości pokryje Unia Europejska z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Paweł Florek

Nie było mocnych na Dywany Łuszczów

Znamy już zwycięzców I edycji piłkarskich Mistrzostw RPO Województwa Lubelskiego 2012, organizowanych przez Urząd Marszałkowski w Lublinie. Niezwykle pasjonujący turniej finałowy rozgrywany w ostatni weekend września we Frampolu wygrała drużyna Dywany Łuszczów. Poznaliśmy także Najlepszego strzelca oraz Najlepszego bramkarza turnieju.

I edycja Mistrzostw RPO Województwa Lubelskiego 2012 rozpoczęła się we wrześniu, kiedy to rozegrano 8 turniejów eliminacyjnych, na 8 obiektach sportowych, które powstały ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Do finału awansowały najlepsze drużyny fazy eliminacyjnej.

Na boisku we Frampolu do walki stanęło 8 drużyn podzielonych na dwie grupy. W grupie A znalazły się ekipy: Lublinianki 1, Hapacze Niemce, Dywany Łuszczów oraz Radio 41, natomiast w grupie B rywalizowały: Barbados Bazylija, Super Tydzień Chełmski, Sparta Biłgoraj oraz Efektbud.

Zmagania amatorskich drużyn obserwowali młodzi uczniowie miejscowej Szkoły Podstawowej oraz mieszkańcy miasta. Piękna pogoda, która powitała wszystkich uczestników turnieju, sprzyjała żywiołowemu dopingowi. W przerwie pomiędzy meczami zadbano o promocję Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego wśród zgromadzonej publiczności, organizując liczne konkursy z wiedzy o RPO. Rywalizacja w grupach była niezwykle zacięta. Ostatecznie do

O poziomie zawodów świadczy choćby ta parada bramkarska... Stadiony świata!

półfinału awansowały zespoły: Dywany Łuszczów, Hapacze Niemce, Super Tydzień Chełmski i Sparta Biłgoraj.

Zmęczenie spowodowane koniecznością rozegrania trzech meczów grupowych dało o sobie znać w półfinale. Tempa gry nie wytrzymali zawodnicy Super Tygodnia Chełmskiego, którzy przegrali z Dywanami Łuszczów 2:5 oraz Hapaczy Niemce, którzy zostali rozgromieni przez Spartę Biłgoraj, aż 3:8.

W tzw. „małym finale pocieszenia” czyli w meczu o III miejsce, Super Tydzień Chełmski nie dał żadnych szans Hapaczom pewnie wygrywając 5:1. W finale naprzeciwko siebie stanęły pięciosobowe drużyny: Dywanów Łuszczów i Sparty Biłgoraj. Używając żargonu piłkarskiego można powiedzieć, że był to mecz bez historii. Najlepiej i najrówniej grający zawodnicy Dywanów Łuszczów rozgromili Spartan aż 7:3 i tym samym zostali pierwszymi zwycięzcami Mistrzostw RPO Województwa Lubelskiego 2012.

Po zakończeniu rywalizacji przyszedł czas na gratulacje. Nagrodę główną w postaci laptopa dla każdego zawodnika zwy-

Podium piłkarskich Mistrzostw RPO WL 2012: Dywany Łuszczów, Sparta Biłgoraj oraz Super Tydzień Chełmski

Puchar dla zwycięzców wręczyła Aneta Pieczykolan, dyrektor Departamentu Regionalnego Programu Operacyjnego

ciężkiej drużyny wręczyła **Aneta Pieczykolan**, dyrektor Departamentu Regionalnego Programu Operacyjnego oraz **Tadeusz Niedźwiecki**, burmistrz Frampola.

Pokonani w finale zawodnicy Sparty Biłgoraj otrzymali tablety oraz stroje sportowe. Natomiast brązowi medaliści z Super Tygodnia Chełmskiego, oprócz kompletu strojów będą mogli zregenerować siły w ośrodku SPA jednego z hoteli w Kazimierzu Dolnym.

Mistrzostwa RPO Województwa Lubelskiego 2012 wyłoniły również Najlepszego strzelca, którym został gracz Sparty, **Artur Deryło**. W nagrodę Pan Artur otrzymał oryginalną piłkę EURO 2012. Najlepszym bramkarzem turnieju wybrano golkipera mistrzów, **Arkadiusza Kowalczyka**. Pan Arek będzie mógł szlifować swoją formę i podnosić umiejętności „zaopatrzonej” w profesjonalne rękawice bramkarskie.

W I edycji Mistrzostw RPO wzięło w sumie udział **46 drużyn** i ponad **400 zawodników**. Uczestnicy podkreślali dobrą organizację turnieju, świetną zabawę w duchu fair play oraz zaplecze sportowe. – *Za moich czasów nie było takich obiektów. Teraz we Frampolu mamy odnowioną halę sportową, korty tenisowe i boiska. Przed zawodami myślałem, że sfinansowała je nasza gmina. Teraz wiem, że jej wkład był tylko częściowy, a większość środków pochodziło z Regionalnego Programu Operacyjnego – mówił Piotr Serwański* z Frampola, który na finał przyjechał z Warszawy gdzie obecnie pracuje.

Boiska przy szkołach to nie tylko Orliki. Przekonali się o tym uczestnicy turnieju, grając na obiektach finansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego

MISTRZOSTWA RPO WL 2012

Komplet wyników

TURNIEJ FINAŁOWY Mistrzostwa RPO WL 2012 – 29.09.2012 we Frampolu

Grupa A

- ✦ Lublinianka I – Hapacze Niemce – 2:2
- ✦ Dywany Łuszczów – Radio 41 – 8:0
- ✦ Lublinianka I – Dywany Łuszczów – 2:3
- ✦ Hapacze Niemce – Radio 41 – 5:3
- ✦ Lublinianka I – Radio 41 – 0:6
- ✦ Hapacze Niemce – Dywany Łuszczów – 3:4

Do półfinałów awansowały drużyny:

- ✦ Dywany Łuszczów
- ✦ Hapacze Niemce

Grupa B

- ✦ Barbados Bazylia – Super Tydzień Chełmski – 1:8
- ✦ Efektbud – Sparta Biłgoraj – 3:7
- ✦ Barbados Bazylia – Efektbud – 7:5
- ✦ Super Tydzień Chełmski – Sparta Biłgoraj – 3:4
- ✦ Barbados Bazylia – Sparta Biłgoraj – 3:7
- ✦ Super Tydzień Chełmski – Efektbud – 3:2

Do półfinałów awansowały drużyny:

- ✦ Sparta Biłgoraj
- ✦ Super Tydzień Chełmski

MECZE PÓŁFINAŁOWE

- ✦ Dywany Łuszczów – Super Tydzień Chełmski – 4:2
- ✦ Sparta Biłgoraj – Hapacze Niemce – 8:3

MECZ O III MIEJSCE

- ✦ Super Tydzień Chełmski – Hapacze Niemce – 5:1

MECZ FINAŁOWY

- ✦ Dywany Łuszczów – Sparta Biłgoraj 7:3

NAGRODY INDYWIDUALNE

Najlepszym strzelcem turnieju finałowego został **Artur Deryło** (Sparta Biłgoraj). Między słupkami najlepiej spisywał się **Arkadiusz Kowalczyk** (Dywany Łuszczów).

Tadeusz Niedźwiecki, gospodarz miasta cieszył się, że dzięki funduszom europejskim nowoczesne kompleksy sportowe powstają nie tylko w dużych miastach, ale także małych gminach. – *W ciągu 3 lat wybudowaliśmy halę sportową, wielofunkcyjne boiska, plac zabaw, korty tenisowe oraz boisko do piłki nożnej. Jak na 1,5 tys. miasteczko to spory sukces. Obiekty są otwarte codziennie do godz. 22.00. Takie turnieje jak ten przekonują mnie, że inwestycja w bazę sportową była strzałem w dziesiątkę – zapewniał burmistrz Frampola.*

Remigiusz Małechi
Jacek Szczerba

Fundusze unijne gwarantują rozwój

DR HAB. STANISŁAW MICHAŁOWSKI, PROF. NADZW. UMCS ukończył studia historyczne na Wydziale Humanistycznym UMCS w 1977 r. W trakcie studiów rozpoczął pracę na Uniwersytecie, początkowo w Międzyuczelnianym Instytucie Nauk Politycznych, a następnie na Wydziale Politologii. W 1983 r. obronił pracę doktorską na Wydziale Humanistycznym UMCS, poświęconą biografii działacza Polskiej Partii Socjalistycznej Władysława Kunickiego. Zainteresowania tą partią zaowocowały rozprawą habilitacyjną pt. *Myśl polityczna Polskiej Partii Socjalistycznej (1918-1939)* obronioną w 1995 r. Pięć lat później Stanisław Michałowski został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS. Od 1 września 2012 r. pełni funkcję rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

We wrześniu objął Pan funkcję rektora największej w Polsce Wschodniej uczelni wyższej. Dobrze czuje się Pan w nowej roli?

Pełnienie wszelkich funkcji traktuję, jako służbę dla ludzi. Podobnie jest teraz. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, jak wiele innych polskich uczelni, staje przed dużymi wyzwaniami związanymi z niżem demograficznym i kryzysem gospodarczym, który coraz bardziej rzutuje na finansowanie szkolnictwa wyższego. Jeśli zaproponowany przeze mnie nowy model funkcjonowania uniwersytetu znajdzie poparcie wśród społeczności akademickiej i pozwoli sprostać tym wyzwaniom, wówczas będę czuł się dobrze w nowej roli.

Cofnijmy się w czasie. W 2010 r. wspólnie z przedstawicielami kilku uczelni z regionu otrzymał Pan od władz województwa zapewnienie przyznania środków unijnych z Regionalnego Programu Operacyjnego na dwa projekty, złożone przez UMCS. Chodzi o inkubator artystyczno-medialny oraz remont i wyposażenie wydziałów kształcących na kierunkach ścisłych. Podkreślał Pan wtedy wagę tych inwestycji. Jak obecnie przebiega ich realizacja? Jak uczelnia zamierza wykorzystać nowe możliwości edukacyjne?

Dzięki środkom przyznanych z RPO, Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka” zyskało zupełnie nowe oblicze. Chatka po gruntownej przebudowie i wyposażeniu w nowoczesny sprzęt przeobraża się w Inkubator Medialno-Artystyczny. Projekt jest odpowiedzią na palącą potrzebę stworzenia naszym studentom i pracownikom warunków kształcenia medialnego i artystycznego na miarę XXI wieku. Mimo pięciu publicznych uczelni wyższych w Lublinie, brakowało tego typu bazy edu-

Rozmowa z prof. Stanisławem Michałowskim, rektorem Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

cyjnej łączącej sztukę i nowe media. Z pełnej oferty inkubatora będzie można korzystać w marcu przyszłego roku. Pierwsze, zewnętrzne zmiany już widać. Nowa odsłona ACK cieszy oko bywalców miasteczka akademickiego. Wewnątrz położono instalacje, posadzki i ściany. Trwa dostawa mebli i sprzętu. W inkubatorze powstanie w sumie 14 pracowni oraz 10 specjalistycznych pomieszczeń, np. studio telewizyjne z reżyserką, pracownia tłumaczeń symultanicznych, pracownia teatralna i fotograficzna.

W przypadku drugiego projektu w sierpniu br. zakończono pierwszy, najbardziej widoczny, a jednocześnie uciążliwy etap przedsięwzięcia, czyli prace budowlane w siedmiu budynkach należących do wydziałów Chemii, Biologii i Biotechnologii oraz Matematyki, Fizyki i Informatyki. Remont i przebudowa objęła w sumie 200 pomieszczeń. Wymieniono, m.in. instalacje elektryczne, armaturę sanitarną, podłogi, stolarkę oraz oświetlenie. Obecnie jesteśmy na etapie wyposażania obiektów w sprzęt multimedialny i aparaturę naukową. Do końca pierwszego kwartału 2013 r. powinniśmy zakończyć realizację inwestycji.

Regionalny Program Operacyjny to nie jedyne źródło unijnych dotacji, z którego korzysta UMCS. Równie sprawnie uczelnia zabiegała o wsparcie z programów centralnych, zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego: Programu Rozwój Polski Wschodniej, Programu Infrastruktura i Środowisko oraz Innowacyjna Gospodarka. Proszę przybliżyć efekty tych starań.

Uniwersytet nieustannie rozbudowuje się, modernizuje i wyposaża w nowy sprzęt dydaktyczny oraz naukowo-badawczy, aby kształcić i prowadzić badania na wysokim poziomie. UMCS pozyskał na ten cel blisko 500 mln zł ze źródeł zewnętrznych. Największą inwestycją jest ECOTECH COMPLEX – Człowiek, Środowisko, Produkcja o wartości ponad 140 mln zł otrzymanych z Programu Innowacyjna Gospodarka. Projekt polega na budowie i wyposażeniu kompleksu analityczno-programowego dla wysoko zaawansowanych technologicznie badań naukowych. W kompleksie pojawi się unikalny w skali światowej rezonans magnetyczny, którego koszt to niemal 30 mln zł. Takiego sprzętu nie ma żadna jednostka w Polsce. Na uwagę zasługują też dwa nowoczesne obiekty dydaktyczne – Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz Instytut Informatyki. Oba wybudowane ze środków Programu Rozwój Polski Wschodniej za ponad 60 mln zł. Nowy gmach Informatyki znalazł się na liście najciekawszych budowli 2011r. w Polsce i otrzymał wyróżnienia w konkursach branżowych. Dzięki środkom z Programu Innowacyjna Gospodarka Wydział Chemii wzbogacił się o Centrum Nanomateriałów Funkcjonalnych wyposażone w mikroskopy

warte blisko 40 mln zł, a na Wydziale Biologii i Biotechnologii powstało Multidyscyplinarne Laboratorium Nanomateriałów Funkcjonalnych. Nasz uniwersytet pozyskał też ponad 60 mln zł dofinansowania z Programu Infrastruktura i Środowisko, co umożliwi dalszy rozwój nanotechnologii oraz utworzenie centrum badawczego o dużych mocach na Wydziale MFI. Dlatego w przyszłości uczelnia będzie mogła prowadzić unikalne studia w zakresie fizyko-chemii materiałowej, które odpowiadają światowym tendencjom rozwoju przemysłu.

Przeglądając listę projektów, w których realizację zaangażowany jest UMCS można dostrzec pewną zależność. Sporą część pieniędzy z Brukseli uniwersytet wydał na poprawę jakości i warunków studiowania na kierunkach ścisłych. To efekt dotychczasowego braku inwestycji na wydziałach matematyki, fizyki i informatyki oraz chemii, potrzeby rynku pracy, czy mniejsze zainteresowanie tymi kierunkami?

Rzeczywiście, największe wsparcie ze środków Unii Europejskiej zostało skierowane dla trzech wydziałów nauk ścisłych i przyrodniczych. W ramach projektów finansowanych ze środków UE trwa gruntowna przebudowa i modernizacja istniejących obiektów oraz wyposażenie w sprzęt dydaktyczny i specjalistyczną aparaturę do badań. Ponadto z funduszy na wsparcie kierunków zamawianych, UMCS otrzymał dofinansowanie na poprawę jakości i podniesienie atrakcyjności studiowania matematyki, ochrony środowiska, chemii oraz fizyki technicznej. W bieżącym roku uczelnia dostała również kolejne środki na kierunek zamawiany dla gospodarki – międzywydziałowe studia „Matematyka i Finanse”, prowadzony wspólnie przez Wydziały MFI oraz Ekonomiczny. Zainteresowanie naukami ścisłymi wynika przede wszystkim z dużego nacisku na inwestowanie w kierunki kluczowe dla rozwoju gospodarki. Można powiedzieć, że era inżyniera trwa w najlepsze. Statystyki pokazują, że wykształcenie techniczne gwarantuje lepszy start i konkurencyjność zarobków niż ukończenie studiów humanistycznych.

Brak inwestycji miał również znaczenie. Wymienione wydziały przez wiele lat nie mogły liczyć na unowocześnienie bazy dydaktycznej oraz wysokiej klasy sprzęt, gdyż samo utrzymanie budynków generowało ogromne koszty. Dzięki unijnym dotacjom dorównaliśmy innym jednostkom prowadzącym badania eksperymentalne nie tylko w kraju, ale także w Europie.

Pańska kadencja wypada w szczególnym momencie. Z jednej strony drzwi z napisem „Fundusze Europejskie na lata 2007–2013” zostaną zamknięte. Z drugiej otworzą się nowe, na dalsze 7 lat. Czy uniwersytet przygotowuje się już do startu po dotacje w okresie 2014–2020?

Dzisiaj uniwersytet – w dużej mierze dzięki funduszom europejskim – przeżywa okres wszechstronnego rozwoju. W ramach obecnego budżetu Unii Europejskiej realizujemy kilka dużych projektów, które musimy zamknąć i rozliczyć w ciągu najbliższych dwóch lat. Nowa perspektywa finansowa to kolejne wyzwania. Chcemy realizować w niej kompleksowe przedsięwzięcia, nie tylko zaspokajające podstawowe potrzeby materialne, lecz umiejętnie łączące różne funkcje uczelni wyższej – edukacyjną, kulturalną, społeczną, opiniotwórczą, naukowo-badawczą, a nawet gospodarczą. Zależy nam także

na włączeniu do badań najlepszych studentów, połączeniu badań własnych z potrzebami odbiorców zewnętrznych, co stworzy szansę na budowanie innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy z udziałem przedsiębiorstw i organizacji z otoczenia uniwersytetu. Nie mniej istotne jest włączenie ekspertów, praktyków do programów kształcenia, zwiększenie kontaktów z prawdziwym pracodawcą i jego wymaganiami już w trakcie studiów. Będzie to szczególnie ważne zadanie w kontekście kolejnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020, w której przewiduje się nowe programy wspierające rozwój regionów i kraju w oparciu o posiadany kapitał intelektualny, materialny i finansowy. Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie innowacyjnych rozwiązań badawczych oraz współpracę B+R.

Ponadto zamierzamy zagospodarować, tzw. kampus zachodni, na terenach powojkowych wzdłuż ul. Głębokiej, tworząc multidyscyplinarną strefę dydaktyczno-badawczą i ekspozycyjno-pokazową z zastosowaniem współczesnych technologii interaktywnych oraz bazę konferencyjno-wdrożeniową dla współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Być może pomogą w tym nowe fundusze europejskie. Szczególną opieką chcemy otoczyć posiadane obiekty zabytkowe w centrum Lublina, a także Dworek Kościuszków i Ogród Botaniczny, które wymagają gruntownej rewitalizacji. Planujemy ubiegać się o wsparcie na rozwój oferty dydaktycznej oraz atrakcyjnych form kształcenia dla różnych odbiorców, zgodnie ze współczesnymi trendami kształcenia ustawicznego. Przedsięwzięcia ponadnarodowe otwierające nowe ścieżki

kształcenia, ścisła współpraca z przedsiębiorcami, a także nowoczesne i elastyczne metody nauczania ułatwiające dostęp do edukacji to również niedaleka przyszłość naszej uczelni.

kształcenia, ścisła współpraca z przedsiębiorcami, a także nowoczesne i elastyczne metody nauczania ułatwiające dostęp do edukacji to również niedaleka przyszłość naszej uczelni.

Ma Pan listę życzeń i marzeń, które mogłyby się spełnić dzięki dofinansowaniu z Unii Europejskiej?

Wolałbym poruszać się w sferze realnych planów. Jednak gdybym miał wypowiedzieć „unijnej złotej rybce” trzy życzenia, to pierwsze dotyczyłoby utworzenia centrum poznawania świata i życia na Ziemi, porównywalne do Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, w którym metodą fun-lab dzieci i młodzież naszego regionu mogłyby zaprzyjaźnić się z nauką. Kolejnym marzeniem jest stworzenie na bazie kompleksu ECOTECH międzynarodowego centrum badawczego i transferu wiedzy do gospodarki – „Maria Curie Science Centre”, gdzie naukowcy realizowaliby innowacyjne badania w zakresie medycyny, chorób cywilizacyjnych, ochrony środowiska i ekologii, zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywności. Na koniec chciałbym też spełnić marzenia studentów i pracowników zapewniając im świetne warunki do kształcenia, pracy, rozwijania zainteresowań, zaspokajania potrzeb kulturalnych, uprawiania sportu. Mam tu na myśli modernizację obiektów sportowych, biblioteki, utworzenie przedszkola przy uczelni, czy strefy rekreacyjnej na wolnym powietrzu dla żaków. Nie kryję też, że marzę o promocji UMCS-u poza granicami kraju, aby zwiększyć liczbę zagranicznych studentów wybierających kształcenie w murach naszej uczelni.

Rozmawiali Karina Kasperek i Paweł Florek

Współautorka jest kierownikiem Centrum Badań Naukowych i Funduszy Zewnętrznych UMCS

Dzisiaj uniwersytet – w dużej mierze dzięki funduszom europejskim – przeżywa okres wszechstronnego rozwoju

Student na wagę złota

Uczelnie walczą dziś o każdego studenta. Student to przecież realne pieniądze i praca dla wykładowców. Okazuje się orężem w tej walce są m.in. nowoczesne pomieszczenia dydaktyczne oraz dobrze wyposażone laboratoria sfinansowane z funduszy europejskich.

Uczelnie w (prze)budowie

Lubelskie uniwersytety, aby uatrakcyjnić ofertę edukacyjną, poprawiają stan bazy dydaktyczno-naukowej. Budują nowe obiekty i modernizują dotychczasowe budynki. Lwią część pieniędzy potrzebnych do zrealizowania tych przedsięwzięć stanowią środki pochodzące z funduszy unijnych. Jak szkoły wyższe radzą sobie w pozyskiwaniu grantów?

Uniwersytet Przyrodniczy

Uczelnia otrzymała dofinansowanie, m.in. na budowę Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowego Nowych Technik i Technologii w Inżynierii Rolniczej. Przewidziano w nim miejsce na pomieszczenia dydaktyczne, laboratoria, warsztaty naukowe oraz pracownie projektowe dla Wydziału Inżynierii Produkcji oraz Wydziału Ogrodniczego. Koszty wyniosły ponad 92 mln zł, z czego blisko 81 mln zł pochodzi z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej.

Od tego roku studenci UP mogą wypożyczać książki w przestronnej i nowoczesnej bibliotece. To nowość, ponieważ do tej pory uczelnia nie miała własnej biblioteki. Korzystała z pomieszczeń wynajmowanych od Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. W końcu marzenia o bibliotece pozwoliły spełnić fundusze z Regionalnego Programu Operacyjnego. – *Nowy gmach umożliwia przechowywanie w doskonałych warunkach ok. 380 tys. woluminów książek, czasopism i zbiorów specjalnych. Jest monitorowany i przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych* – podkreśla **Henryk Bichta**, kanclerz Uniwersytetu Przyrodniczego.

Od września 2012 r. studenci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie mogą w końcu korzystać z własnej biblioteki

Wizualizacja okazałego gmachu Interdyscyplinarnego Centrum Badań Naukowych KUL, który powstaje przy ul. Konstantinów w Lublinie

Katolicki Uniwersytet Lubelski

Katolicki Uniwersytet Lubelski nie pozostaje w tyle. Do końca roku powinna zakończyć się budowa Interdyscyplinarnego Centrum Badań Naukowych KUL. Uczelnia pozyskała na ten cel ponad 87 mln zł z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Całkowity koszt to blisko 100 mln zł. Specjalny program dla pięciu województw leżących na, tzw. ścianie wschodniej pomógł też w powstaniu nowoczesnego gmachu Biotechnologii KUL.

Innym źródłem unijnych dotacji, z którego czerpie Katolicki Uniwersytet Lubelski, jest Regionalny Program Operacyjny. Największa uczelnia katolicka w kraju za ponad 20 mln zł wybuduje i wyposaży Centrum Transferu Wiedzy. Inwestycja jest w toku. Ma być gotowa w połowie przyszłego roku. CTW będzie trzecim i ostatnim etapem budowy Collegium Jana Pawła II. Budynek zostanie wyposażony w nowoczesny sprzęt multimedialny. W efekcie uczelnia poszerzy ofertę edukacyjną o nowe kierunki, m.in. specjalistyczne studia lingwistyczne dla niewidomych, stosunki międzynarodowe, fizjoterapię i planowanie przestrzenne.

Ponadto przy udziale środków RPO udało się „podłączyć studentów” KUL do Internetu. – *Ponadto pozyskane środki (1,6 mln zł) zostały przeznaczone także na wdrożenie systemu Elektronicznej Skrzynki Podawczej, co umożliwiło klientom zewnętrznym komunikację z uczelnią kanałem cyfrowym. Dodatkowo, nasi pracow-*

nicy, mogą korzystać z usprawnienia administracyjnego, jakim jest Elektroniczny Obieg Spraw – wylicza prof. Karol Klauza, dyrektor Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej KUL.

Politechnika Lubelska

Unia sypnęła groszem także na „polibudzie”. Przy politechnice powstaje Centrum Innowacji i Zaawansowanych Technologii, wspierane z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Ma znacznie poprawić konkurencyjność uczelni. Projekt zakłada powstanie kilkudziesięciu wysoko specjalistycznych laboratoriów i pracowni dydaktyczno-badawczych, m.in. z zakresu automatyki przemysłowej i napędów, badań pojazdów samochodowych i jednostek napędowych, ze szczególnym uwzględnieniem paliw alternatywnych. – *Uzupełnieniem laboratoriów będzie pracownia badań patentowych i informacja naukowo-techniczna służąca wprowadzaniu nowoczesnych rozwiązań do procesu dydaktycznego oraz przygotowaniu studentów do aktywnego wykorzystywania wiedzy w przyszłej pracy* – informuje Iwona Czajkowska-Deneka, rzecznik prasowa Politechniki Lubelskiej.

Przyszła siedziba lubelskich architektów i urbanistów. Tak w 2013 r. ma wyglądać Wschodnie Innowacyjne Centrum Architektury Politechniki Lubelskiej

W 2013 r. studenci architektury i urbanistyki przeniosą się do nowych pomieszczeń. Specjalnie dla nich, z pomocą funduszy unijnych z PO RPW, uczelnia buduje Wschodnie Innowacyjne Centrum Architektury. Istniejący budynek Wydziału Budownictwa i Architektury przy ul. Nadbystrzyckiej zostanie rozbudowany o nowe, sześciokondygnacyjne skrzydło. Obok powierzchni przeznaczonych na sale wykładowe w centrum znajdują się laboratoria innowacyjnych technik informatycznych stosowanych w architekturze, urbanistyce i planowaniu przestrzennym.

To nie wszystko. Remontu doczeka się z kolei Wydział Mechaniczny, najstarszy na politechnice. Budynek z 1976 r. wymaga modernizacji. Uczelnia przystosuje obiekt dla osób niepełnosprawnych i przepisów przeciwpożarowych oraz wyposaży pomieszczenia dydaktyczne. Koszty inwestycji w 75% pokryje dotacja z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Dzięki funduszom Unii Europejskiej uczelnia wybudowała nowy budynek Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz futurystyczny gmach Instytutu Informatyki. Stali bywalcy miasteczka akademickiego z pewnością zauważą zmiany w wyglądzie popularnej „Chatki Żaka”. Za pieniądze

Nowy budynek Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS przy ul. Kraśnickiej w Lublinie

z Regionalnego Programu Operacyjnego Akademickie Centrum Kultury zmienia się w nowoczesny Inkubator Artystyczno-Medialny, kuźnię przyszłych dziennikarskich i teatralnych talentów. Jednak „oczkiem w głowie” władz uniwersytetu jest projekt ECOTECH COMPLEX – Człowiek, Środowisko, Produkcja, czyli centrum dla zaawansowanych technologii. Inwestycja jest realizowana ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Kwota wsparcia to bagatela 140 mln zł.

Obok zadań typowo inwestycyjnych uczelnia skupia się na dydaktyce. Za 80 mln zł z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki UMCS chce kształcić na wyższym poziomie oraz wspierać absolwentów wchodzących na rynek pracy. – *Tzw. „miękkie” projekty wyposażają uczestników w wiedzę i umiejętności kluczowe, które mają pomóc im znaleźć zatrudnienie na konkurencyjnym rynku pracy. Nasze doświadczenia wskazują, że ok. 85% absolwentów odbywających staże w przedsiębiorstwach w ramach projektu „Kształcenie na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki wobec wyzwań współczesnego rynku pracy”, współfinansowanego z PO KL, po zakończeniu stażu otrzymało ofertę pracy w tych zakładach* – zaznacza prof. Stanisław Michałowski, rektor UMCS.

Uniwersytet Medyczny

Jedyna we wschodniej Polsce uczelnia medyczna (tego typu szkół wyższych nie ma w województwie podkarpackim i świętokrzyskim) robi wiele, aby stworzyć odpowiednie warunki do prowadzenia specjalistycznych badań naukowych i efektywnej współpracy z innymi jednostkami naukowo-badawczymi. W tym celu chętnie korzysta z unijnego wsparcia. Za pieniądze z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej uniwersytet wyposażył 10 laboratoriów w nowoczesną aparaturę badawczą.

Wydział Farmaceutyczny w jednym miejscu. Budynek Collegium Pharmaceuticum Akademii Medycznej w Lublinie wraz z wyposażeniem kosztował blisko 54 mln zł. Ponad 32 mln zł dołożyła Unia Europejska z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej

Dokończenie na stronie 20

Komunikacyjna (r)ewolucja

Autobusy z dwoma charakterystycznymi „szelkami” podłączonymi do prądu można zobaczyć tylko w trzech miastach Polski. Na ulicach Lublina trolejbusy, bo o nich mowa, pojawiły się w latach 50. XX w. W przyszłym roku ekologiczna komunikacja będzie świętowała 60. urodziny. Jak na dojrzałą „kobietę” jest bardzo nowoczesna i nie wygląda na swoje lata.

Obok Lublina trolejbusy możemy spotkać jeszcze nad morzem, konkretnie w Gdyni oraz na Śląsku, w Tychach. Pomysł uruchomienia komunikacji trolejbusowej w mieście nad Bystrycą pojawił się w latach 20. ub. wieku. Plany pokrzyżował wybuch II wojny światowej. Powrócono do nich w połowie XX w. Jej początki sięgają 1952 roku, kiedy rozpoczęła się budowa trakcji elektrycznej. Po raz pierwszy popularne „trajtki” wyjechały na ulice Lublina w lipcu 1953 roku. Kursowały na 7-km linii. Popularność „autobusów na prąd” stale rosła, dlatego systematycznie poszerzano sieć trakcyjną oraz tabor. Przełom nastąpił w latach 60., gdy w dzielnicy Helenów powstała nowoczesna zajezdnia trolejbusowa. Aktualnie autobusy napędzane energią elektryczną kursują na 8 liniach i jednej wakacyjnej trasie turystycznej. Flota liczy 65 pojazdów, w tym 30 to nowoczesne trolejbusy.

Trolejbusy w komplecie

W marcu do Lublina dotarła ostatnia partia pięciu nowych, 12-metrowych trolejbusów marki Solaris Trollino12. Pojazdy kupiło Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne. Wymiana taboru była możliwa dzięki środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego. Przewoźnik pozyskał na ten cel ponad 26 mln zł. Pierwsze „trajtki” z logo RPO pojawiły się na trasach w kwietniu, maju i czerwcu 2011 r. Kolejne 15 sztuk dojechało w lutym i marcu tego roku.

Podróż komunikacją miejską chyba nigdy wcześniej nie była tak komfortowa. Wszystkie trolejbusy są niskopodłogowe i przyjazne niepełnosprawnym. Mają specjalne pochylnie ułatwiające wejście do pojazdu osobom na wózkach. Wnętrze pokrywa tapicerka w miejskiej szaro-granatowej kolorystyce i promocyjnym hasłem *Lublin. Miasto Inspiracji*. Drzwi otwieramy samodziel-

Solaris Trollino 12.
Lubelskie MPK dysponuje
trzydziestoma takimi pojazdami

Komfortowo wyposażone wnętrze trolejbusu: miękka tapicerka, „ciepły guzik”, głosowa zapowiedź przystanków, wielojęzyczny biletomat. Brakuje tylko klimatyzacji

nie, wciskając „ciepły guzik”. Słuchając głosowej zapowiedzi przystanków zawsze wysiadzimy we właściwym miejscu. Zapominalscy mogą w każdej chwili kupić bilet w specjalnym automacie. Nie będą mieć z tym problemów cudzoziemcy. Biletomat komunikuje się w kilku językach. Dodatkowo nad bezpieczeństwem pasażerów czuwają kamery monitoringu. Posiadacze laptopów i smartphonów z pewnością ucieszy możliwość

korzystania z bezpłatnego Internetu. To idealne rozwiązanie na długie trasy lub korki. Naturalnie, największą zaletą trolejbusów jest ich cicha praca oraz dbanie o środowisko naturalne.

– *Hałas w przypadku naszego miasta stanowi bardzo poważny problem. Sieć trakcyjna w Lublinie przebiega przez najbardziej uczęszczane i tym samym hałaśliwe rejonny. Zakup nowych trolejbusów znacznie ograniczył niedogodności związane z nadmiernym ha-*

Jubileuszowy jamnik „biega po mieście”

Od 2001 r., gdy zbudowano pierwszego elektrycznego Solarisa, dostarczono do klientów pół tysiąca tego typu pojazdów. Znakiem rozpoznawczym podpoznańskiej marki jest zielony jamnik.

Wyjątkowy Trollino o numerze 500 z sympatycznym jamnikiem „na masę” zasilil flotę lubelskiego MPK w ramach zamówienia na 30 nowoczesnych i ekologicznych Solarisów Trollino 12, dofinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego. Jest to jednocześnie największy w historii fabryki w Bolechowie przetarg na trolejbusy realizowany w Polsce.

Solarisy Trollino są dobrze znane mieszkańcom Lublina. Kursują w mieście od 2008 r., kiedy to do stolicy województwa lubelskiego przyjechały pierwsze 4 sztuki.

Pierwszy niskopodłogowy trolejbus Solaris został dostarczony w 2001 r. Przedsiębiorstwu Komunikacji Trolejbusowej w Gdyni, rozpoczynając tym samym nowy etap w rozwoju tego typu pojazdów. Od czasu swojej premiery elektryczne autobusy z Bolechowa cieszą się niesłabnącą popularnością. Polskie trolejbusy znalazły klientów w 14 europejskich krajach, woząc mieszkańców, m.in. Bolonii, Budapesztu, Neapolu, Rzymu, Rygi, Salzburga, Tallina czy Wilna.

Źródło: www.solarisbus.pl

Nowa jakość na lubelskich przystankach

Ponadstandardowa wiata przystankowa przy ul. Wodopojnej, zastąpiła starszą i krótszą „koleżankę”. Obok niej znajduje się metalowy maszt, na którym znajdzie się miejsce na elektroniczną tablicę z rozkładem jazdy

Zarząd Transportu Miejskiego skorzystał z unijnej dotacji Regionalnego Programu Operacyjnego i za ponad 13 mln zł zrewolucjonizował zaplecze przystankowe komunikacji miejskiej w Lublinie. W mieście pojawiło się 128 nowych wiat przystankowych w tym 28 wiat ponadstandardowych wyposażonych w wyświetlacze dynamicznej informacji pasażerskiej oraz 368 słupków przystankowych w tym 18 specjalnych, prostokątnych, szarych słupków z „elektronicznym” rozkładem jazdy. W 10 punktach centrum Lublina wiatom towarzyszą kioski. Pasażerowie będą mogli skorzystać też z 6 bezobsługowych, automatycznych toalet. W planach jest także montaż monitoringu. Ponadto przebudowy doczeka się 41 zatok przystankowych.

Dodatkowym atutem projektu jest wprowadzenie systemu informacji pasażerskiej. Tym samym stolica województwa lubelskiego dołączyła do wielu miast, gdzie taka technologia wykorzystywana jest od kilku lat. Na 46 elektronicznych tablicach wyświetlane są aktualne informacje o rzeczywistym czasie przyjazdu autobusu/trolejbusu. Dane pochodzą bezpośrednio z pojazdów dzięki nadajnikom GPS (ZTM zakupił 300 takich urządzeń), które obecnie są na wyposażeniu większości pojazdów komunikacji miejskiej. Posiada go każdy nowy autobus i trolejbus, a do końca 2014 roku mają je już mieć wszystkie, nawet najstarsze maszyny.

To nie koniec. Do niedawna o tym, czy autobus, na który czekamy przyjedzie punktualnie, czy będziemy musieli na niego poczekać przekonywaliśmy się na własnej skórze stojąc na przystanku. Dzisiaj możemy zobaczyć w Internecie gdzie znajduje się „nasz” autobus lub trolejbus. Dzięki temu oszczędzimy sporo nerwów i w ciągu kilkunastu sekund dowiemy się, czy pojedziemy o czasie, czy z opóźnieniem. Trasę autobusu oraz miejsce, w którym się obecnie znajduje sprawdzimy on-line. Wystarczy wejść na stronę www.sip.ztm.lublin.eu.

Nowoczesne słupki przystankowe zamontowano w centrum Lublina

Obok ustalenia rzeczywistej pozycji autobusu i zorientowania się czy kursuje on zgodnie z rozkładem, portal powie nam za ile minut pojazd przyjedzie na pozostałe przystanki znajdujące się na jego trasie przejazdu. Możemy także wydrukować rozkłady jazdy z interesujących nas przystanków, w formie zbliżonej do wyświetlacza dynamicznej informacji pasażerskiej.

Dodatkowo ZTM uruchomił internetową wyszukiwarkę połączeń wraz z modułem planowania podróży – rzecz szczególnie przydatna dla osób, które np. po raz pierwszy przyjechały do Lublina i chcą dojechać w konkretne miejsce. Na stronie www.lublin.

iplaner.pl możemy zaplanować podróż po Lublinie środkami komunikacji miejskiej.

Nowoczesne technologie służą nie tylko pasażerom, ale także dyspozytorom ruchu, którzy otrzymują dane o opóźnieniach autobusów, liczbie pasażerów korzystających z poszczególnych linii i sytuacjach kryzysowych. W razie zagrożenia, wystarczy że kierowca wciśnie czerwony guzik, a dyspozytor na ogromnej ścianie z monitorami od razu zlokalizuje pozycję autobusu i będzie mógł wezwać pomoc. Aktualnie system informacji pasażerskiej znajduje się jeszcze w fazie testów, dlatego mogą występować błędy i pomyłki w elektronicznych rozkładach. Jednak Zarząd Transportu Miejskiego zapewnia, że niedługo będzie on pracował bez zarzutu.

– Systemy dynamicznej informacji pasażerskiej stanowią nową jakość w obsłudze pasażerów lubelskiej komunikacji miejskiej. Ich podstawowym zadaniem jest dostarczenie pasażerom oczekującym na przystankach aktualnej informacji o czasie przyjazdu pojazdu, na który oczekują – rzeczywistego, a nie wyłącznie wynikającego z papierowego rozkładu jazdy – informuje **Justyna Góźdz** z Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie

To prawdziwa nowość na lubelskich ulicach. Automatyczne toalety. Stanęły na przystankach przy Al. Raclawickich, ul. Fabrycznej, ul. Droga Męczenników Majdanka, ul. Choiny, u zbiegu ul. Obrońców Pokoju i Lipowej oraz Al. Spółdzielczości Pracy

Zobacz więcej na: www.ztm.lublin.eu/rpo

łasem – zaznacza **Dariusz Tomasi**k, specjalista od pozyskiwania funduszy europejskich w lubelskim MPK. W porównaniu z tradycyjnym silnikiem spalinowym, napęd elektryczny emituje od 10 do 15 dB mniej hałasu i jest całkowicie ekologiczny.

– *Warto podkreślić także aspekt ekonomiczny* – dodaje D. Tomasi. – *Najnowsze trolejbusy wyposażone są w silniki asynchroniczne umożliwiające rekuperację energii podczas hamowania i jej zwrotu*

do sieci trakcyjnej. Dzięki temu zużywają one ok. 20% mniej energii w stosunku do trolejbusów napędzanych silnikiem tradycyjnym – zdradza motoryzacyjną ciekawostkę.

Nowe „trajtki” stanowią niemal połowę taboru trolejbusowego Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji. Średni wiek „elektrycznych autobusów” wynosi 10 lat. Lublin nie rezygnuje jednak z dalszych zakupów. W sierpniu Zarząd Transportu Miejskiego

podpisał kontrakt na dostawę kolejnych 20 trolejbusów. Ponownie dołoży się do nich Unia Europejska. Tym razem z innej kieszeni – Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Obok wyposażenia, które znamy z obecnych trolejbusów, sporo ciekawostek czekać będzie „pod maską” nowych pojazdów. W autobusie napędzanym energią elektryczną nie znajdziemy klasycznego silnika. Mimo to trolejbus będzie mógł poruszać się bez zasilania. Wszystko dzięki specjalnemu agregatowi dieslowskiemu, który umożliwi jazdę bez konieczności korzystania z sieci trakcyjnej. Pierwsze sztuki z nowej dostawy pojawią się w stolicy województwa lubelskiego we wrześniu 2013 r. Kolejne za 2 lata.

– *Zamówienie z Lublina to powód do dumy, ale równocześnie wyzwanie, przed którym staje nasza firma. Dokończymy wszelkich starań, aby zaoferowane przez nas nowe pojazdy odpowiadały potrzebom mieszkańców miasta – tak, jak w przypadku poprzednich dostaw* – mówi na stronie producenta **Małgorzata Olszewska** Członek Zarządu Solaris, Dyrektor Pionu Sprzedaży i Marketingu.

Niech moc będzie... w trakcji

Gdyby nie fundusze z RPO nowe trolejbusy mogły zostać w garażu. To banał, ale do tego, aby mogły kursować potrzebny jest prąd, a ściślej system zasilania trakcją trolejbusową. Ten jeszcze do niedawna przypominał raczej PRL niż XXI w. Teraz to zupełnie inna technologia. W sierpniu zakończyła się modernizacja 3 podstacji przy ul. Szerbowski, Garbarskiej i Kraśnickiej. To drugi, po zakupie „trajektów”, element unijnego projektu MPK Lublin, który kosztował w sumie ponad 60 mln zł.

Sercem systemu zapewniającego „napięcie trolejbusom” jest Centrum Dyspozycji Mocy, przy ul. Szerbowski, zwane także Centrum Sterowania Podstacjami. Centrum umożliwia zdalne sterowanie urządzeniami zasilającymi trakcją trolejbusową oraz gwarantuje większą stabilność sieci elektrycznej. W efekcie ryzyko przerw w dostawie prądu jest dużo mniejsze. We wszystkich podstacjach wymieniono stare, wyeksploatowane urządzenia, a budynki zostały gruntownie odnowione.

Trolejbus na „prąd z wody”? To możliwe!

Trolejbusy należą do najbardziej ekologicznych środków komunikacji miejskiej. Ze względu na rodzaj stosowanego napędu należą do, tzw. pojazdów „zero emisyjnych”. Jeżeli dodatkowo prąd niezbędny do zasilania trolejbusowej sieci trakcyjnej pozyskiwany jest ze źródeł odnawialnych, jak w przypadku austriackiego Salzburga zasilającego sieć przy pomocy elektrowni wodnych, otrzymuje się komunikację publiczną wolną od jakichkolwiek szkodliwych substancji, a wraz z tym czystsze powietrze w mieście. Przy wciąż rosnących cenach oleju napędowego trolejbusy stają się ekonomiczną alternatywą dla spalinowych napędów, pozwalając przewoźnikom uniezależnić się od ich szybko zmieniających się cen.

Źródło: www.solarisbus.pl

Zastosowanie najnowszych rozwiązań zapewni przynajmniej 35 letni okres eksploatacji sprzętu.

Poprawie uległy też warunki pracy operatorów podstacji. Po utworzeniu CSP jeden pracownik jest w stanie sprawować nadzór nad zasilaniem całej sieci trolejbusowej w Lublinie. Stare urządzenia wymagały ciągłych napraw i konserwacji, co w połączeniu z rozwiązaniami technicznymi z lat 70. stwarzało problemy z podstawowymi częściami zamiennymi. Przeprowadzona modernizacja umożliwi również dalszą rozbudowę sterowania podstacjami o kolejne obiekty, które będą powstawały wraz z rozbudową trakcji trolejbusowej w Lublinie.

Prace przy unowocześnieniu podstacji rozpoczęły się w połowie ubiegłego roku. Wszystkie przebiegły sprawnie i zakończyły się w sierpniu 2012 r. Wykonało je konsorcjum ZUE SA z Krakowa oraz Elektrobudowa SA z Katowic.

Paweł Florek

Dokończenie ze strony 16

Wybór wydziałów, do których trafił sprzęt, nie był przypadkowy. To jednostki prowadzące badania nad nowymi lekami stosowanymi w terapii chorób cywilizacyjnych i nowotworowych. Uczelnia liczy, że inwestycja zaowocuje nawiązaniem współpracy z firmami rynku farmaceutycznego i medycznego, które będą korzystać z nowopowstałego zaplecza naukowego.

Kolejnym wyzwaniem było odnowienie budynku przy ul. Staszica w Lublinie, w którym mieści się Wydział Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu. Tym razem fundusze udało się pozyskać z Regionalnego Programu Operacyjnego. Dotacja zmieni oblicze budynku, w którym kształcą się przyszłe pielęgniarki i pielęgniarze. Efekty liftingu powinniśmy poznać do końca roku. W gmachu powstaną nowe sale dydaktyczne i laboratoria. Dotychczasowe pomieszczenia przejdą generalny remont. Obiekt zostanie ocieplony, zyska nową elewację oraz dach. Ostatnim etapem inwestycji będzie zakup nowoczesnego wyposażenia naukowego, wykorzystującego multimedia oraz systemy IT. – *Zależy nam na wzmocnieniu prestiżu uczelni w sferze naukowej i dydaktycznej, a co za tym idzie ograniczenia odpływu uzdolnionej młodzieży do innych ośrodków akademickich położonych*

poza obszarem Polski wschodniej – zaznacza **Ewa Abramek**, kanclerz Uniwersytetu Medycznego.

Publiczne uczelnie znajdują się na unijnych dotacjach

Miliony złotych zainwestowane w unowocześnianie rodzimych uczelni opłacą się przede wszystkim studentom. Już dziś żacy mogą czerpać pełnymi garściami z dobrodziejstw szkół wyższych, które coraz szybciej doganiają krajowych i zagranicznych konkurentów pod względem zaplecza dydaktyczno-naukowego. Nasze uniwersytety zrealizowały dotąd kilkanaście inwestycji, wspieranych przez Unię Europejską. Od przebudowy starych gmachów i dostosowania ich do najwyższych standardów, przez zakup specjalistycznego sprzętu, poprawiającego poziom bazy dydaktyczno-naukowej, kończąc na budowie od podstaw nowych budynków, w których będą kształcić się rzesze studentów. Z bliska przyjrzeliśmy się tylko kilku wybranym inwestycjom. W rzeczywistości jest ich więcej. W dobie niżu demograficznego liczy się każdy „wygrany” przez uczelnię student. Dlatego możemy być pewni, że nie jest to koniec inwestycyjnego boomu na lubelskich Alma Mater.

Anna Świtalska

Miejsce spotkań nauki z biznesem

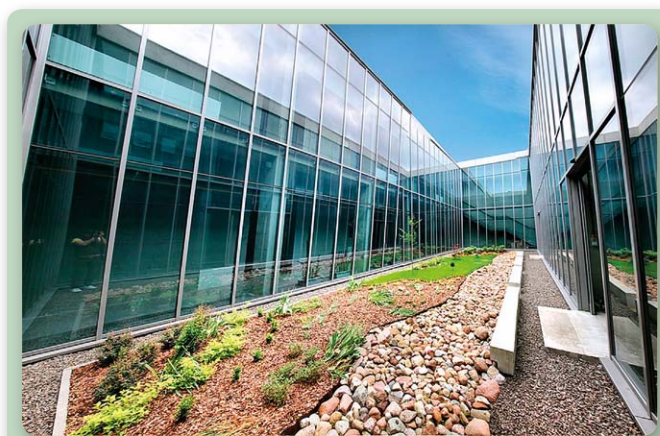
Lubelski Park Naukowo-Technologiczny SA jest instytucją otoczenia biznesu, która powstała w 2005 r. z inicjatywy Samorządu Województwa Lubelskiego oraz Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Jego misją jest stworzenie nicy porozumienia i współpracy pomiędzy środowiskiem akademickim i biznesem.

LPNT pomaga rozwijać istniejący potencjał naukowo-badawczy Lubelszczyzny budować partnerskie relacje między lubelskim biznesem i nauką. Główną przesłanką utworzenia Parku było wspieranie realizacji projektów komercjalizacji wyników badań naukowych, które przyczyniają się do podniesienia stanu innowacyjności lubelskich przedsiębiorstw prowadząc do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia.

Dotąd spółka zrealizowała bądź realizuje liczne projekty finansowane z UE. Najciekawsze z nich to:

- ✦ Rozwój oraz promocja działalności Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego SA jako instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy,
- ✦ Informacyjny Ekspres Innowacyjny,
- ✦ Spin-off bez tajemnic,
- ✦ Lubelski Wschód Innowacji,
- ✦ Bank innowacyjnych pomysłów – upowszechnianie dobrych praktyk komercjalizacji wiedzy na terenie Województwa Lubelskiego,
- ✦ Podniesienie umiejętności personalnych pracowników uczelni i instytucji otoczenia biznesu,
- ✦ Profesjonalna kadra,
- ✦ Regionalny Portal Gospodarczy,
- ✦ Z laboratorium do przedsiębiorstwa – strategia działania Centrum Innowacji i Transferu Technologii Parku Naukowo-Technologicznego Województwa Lubelskiego,
- ✦ Podniesienie kompetencji PNTWL SA w zakresie zarządzania Parkiem Naukowo-Technologicznym oraz tworzenia i rozwoju spółek technologicznych.

Mają one na celu wsparcie procesów transferu technologii między jednostkami badawczymi, a przemysłem, m.in. przez stworzenie platformy współpracy obejmującej swoim zasięgiem wszystkie istotne instytucje oraz ważne aspekty życia gospodarczego województwa lubelskiego. Realizacja projektów unijnych przyczyniała się ponadto do wzmocnienia świadomości i upowszechnienia znaczenia badań i osiągnięć naukowych oraz prac rozwojowych dla rozwoju gospodarczego. Nie mniej istotna jest promocja zagadnień ochrony własności

Budynki Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego wyróżnia oryginalna architektura

przemysłowej i intelektualnej dla transferu technologii, a także zwiększenie zdolności i kompetencji studentów i absolwentów lubelskich uczelni, zamierzających rozpocząć w przyszłości działalność typu spin-off. Poprzez realizację projektów LPNT tworzył sieci współpracy międzynarodowej, a także wzmacniał swój wewnętrzny potencjał intelektualny oraz zwiększał własną rozpoznawalność i prestiż.

Spółka dysponuje wielofunkcyjnym budynkiem, w którym mieszczą się powierzchnie laboratoryjno-biurowe, sale szkoleniowe oraz inkubator technologiczny. Od 2009 r. funkcjonuje segment laboratoryjny. Obecnie trwają prace wykończeniowe najnowocześniejszej w Lublinie auli konferencyjnej oraz segmentu wystawienniczego. Mają zakończyć się w pierwszym kwartale 2013 r.

Segment konferencyjny został przewidziany jako nowoczesna sala audiowizualna o wysokości dwóch kondygnacji, wkomponowująca się w ukształtowanie terenu i łącząca się z segmentem wystawienniczym na jego wyższym poziomie. Salę zaprojektowano dla 420 osób z możliwością podziału na trzy niezależne funkcjonalnie pomieszczenia. Powierzchnia sali audiowizualnej na poziomie -1 wynosi 625,6 m², natomiast powierzchnia sali audiowizualnej oraz zaplecza na poziomie 0, to 1014 m². Sala stanowi integralną część wielofunkcyjnego

Poszukujesz miejsca na konferencje? Lubelski Park Naukowo-Technologiczny zaprasza

budynku o konstrukcji żelbetonowej szkieletowej, monolitycznej, z zewnętrznymi ścianami wykonanymi jako warstwowe z betonu architektonicznego z przeszkleniami z fasad aluminiowo-szklanych oraz doświetleniami traktów wewnętrznych poprzez atria – ogrody wewnętrzne oraz świetliki dachowe i szczeliny w stropach.

Powierzchnia Wystawiennicza usytuowana jest w części podziemnej z wewnętrzną galerią, pełniącą funkcję komunikacyjną między kondygnacjami, ale również jako spójny element powierzchni wystawienniczej. Na poziomie parteru znajduje się pomieszczenie restauracyjno-barowe, jako zaplecze dla osób przebywających czasowo na konferencjach, kongresach, wystawach, szkoleniach itp. Powierzchnia sali wystawienniczej na poziomie -1 wynosi przeszło 533 m². Sala będzie pełniła kilka funkcji. Pierwsza, to funkcja uzupełniająca funkcjonowanie sali konferencyjnej, ponieważ sala wystawiennicza będzie jej naturalnym zapleczem cateringowym. To tutaj będzie można zorganizować poczęstunek dla uczestników kongresów, czy konferencji. Druga funkcja polegać będzie na niezależnym działaniu sali wystawienniczej. Planuje się w niej organizację wielu przedsięwzięć, za pomocą których Park będzie realizował swoje działania.

Kompleks wystawienniczy LPNT będzie unikalny w skali regionu, ze względu na niebanalne i odważne rozwiązania architektoniczne wewnątrz budynku. Już dziś Lubelski Park Naukowo-Technologiczny zachęca do planowania imprez targowo-wystawienniczych na przyszły rok.

Przykładem aktywnej współpracy LPNT ze środowiskiem lubelskich uczelni jest podpisana na początku września 2012 r. umowa z Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, w ramach której planowane są wspólne działania w zakresie realizacji badań naukowych oraz w procesie wdrażania nowych technologii. Współpraca zaowocowała także pomysłem utworzenia nowego kierunku studiów podyplomowych, który niebawem ruszy na uczelni. Zajęcia realizowane będą zarówno na terenie Parku, jak WSPA. Studenci mogą liczyć na komfortowe warunki, ponieważ część zajęć będzie prowadzona w luksusowych salach konferencyjnych. Atmosfera widocznej za szklanymi ścianami drogiej aparatury badawczej dodatkowo pobudzi ciekawość poznawania świata i zmobilizuje do nauki.

Misję wspierania potencjału naukowego Lubelszczyzny LPNT realizował włączając się w organizację IX Lubelskiego Festiwalu Nauki. Popularyzował znaczenie badań naukowych

dla gospodarki oraz tworzył korzystne warunki do rozwoju ducha przedsiębiorczości wśród młodych ludzi. Podczas IX LFN Lubelski Park Naukowo-Technologiczny zrealizował trzy projekty. Jednym z nich była wizyta w mieszczącym się w LPNT Centralnym Laboratorium Agroekologicznym, zorganizowana pod hasłem *Szkiełko, lupka, mikroskop – jak prowadzone są badania w Centralnym Laboratorium Agroekologicznym Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie*. Zwiedzający mogli zobaczyć, jak przeprowadza się badania naukowe. Pracownicy laboratorium zaprezentowali działanie nowoczesnej aparatury badawczej, której zakup był dofinansowany ze środków unijnych.

Z kolei miłośnicy fizyki, motoryzacji i lotnictwa, uczestnicząc w projekcie *Kiedy zaczniemy jeździć samochodami na wodór?*, odwiedzili Laboratorium Katedry Termodynamiki, Mechaniki Płynów i Napędów Lotniczych Wydziału Mechanicznego Politechniki Lubelskiej zlokalizowane w Lubelskim Parku Naukowo-Technologicznym, gdzie w ramach przedsięwzięć finansowanych z Unii Europejskich prowadzone są prace, m.in. nad silnikiem Wankla, napędzanym wodorem, a także silnikami spalinowymi i alternatywnymi napędami samochodowymi i lotniczymi.

Nowocześnie wyposażone laboratoria pozwalają na prowadzenie zaawansowanych badań naukowych

Ostatnim akcentem była wizyta w mieszczącym się w LPNT Laboratorium Badań Genetycznych, zorganizowana w ramach projektu *Zdrowie otrzymane w posagu – jak prowadzone są badania genetyczne*. Laboranci zaprezentowali, jak przygotowywane są próbki do badań, zademonstrowali proces badania krwi oraz odpowiadali na liczne pytania, dotyczące np. dziedziczności i zmienności organizmów.

Zaprezentowane inicjatywy to tylko niewielki wycinek szerokiej oferty Parku Naukowo-Technologicznego. Wszystkie działania podejmowane przez LPNT mają na celu wspieranie współpracy nauki i biznesu oraz poprawę warunków funkcjonowania przedsiębiorstw na Lubelszczyźnie.

Katarzyna Twarowska
Lubelski Park Naukowo-Technologiczny SA

Unijne pieniądze na energię odnawialną do wzięcia

Do 12 listopada Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie czeka na wnioski od przedsiębiorców chcących dostosować swoje firmy do wymogów ochrony środowiska oraz zainwestować w odnawialne źródła energii. LAWP przeznaczyła na ten cel ponad 20 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Wsparcie udzielane będzie przedsiębiorcom z sektora małych i średnich firm na inwestycje termomodernizacyjne, w wyniku których nastąpi zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania, podgrzewania wody użytkowej, klimatyzację, wentylację, itp. Dotyczy to tylko i wyłącznie budynków, w których przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą. Poza tym o dofinansowanie ubiegać się mogą przedsiębiorcy noszący się z zamiarem całkowitej lub częściowej zamiany źródeł energii cieplnej na źródła odnawialne lub zastosowanie kogeneracji w budynkach, w których prowadzą biznes.

W ramach działania 1.4 Schemat A *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii* wspierane będą jedynie usprawnienia termomodernizacyjne budynków już użytkowanych. Nie będą dotowane przedsięwzięcia dotyczące ocieplenia budynków mieszkalnych.

Minimalna wartość projektu wynosi 15 tys. zł, zaś maksymalna jest mniejsza niż 8 mln zł. Minimalna wartość wsparcia to 10 tys. zł, natomiast maksymalna 200 tys. zł (jest udzielana na zasadach pomocy de minimis). Na ten cel LAWP ma do rozdysponowania ponad 20 mln zł.

Chcesz wiedzieć więcej? Kliknij, zadzwoń lub przyjdź do LAWP

Szczegółowe informacje na temat zasad ubiegania się o dofinansowanie dostępne są na stronie Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie – www.lawp.eu w zakładce *Aplikowanie o środki*. Pytania kierować można także do **Punktu Informacyjnego**, pod numerem telefonu 81 462 38 31 lub 81 462 38 12, pocztą elektroniczną na adres lawp@lubelskie.pl oraz osobiście w **siedzibie LAWP przy ul. Wojciechowskiej 9a**, od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30–15.30.

Wśród samorządów dotacje na „zieloną energię” cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. W czerwcu do Urzędu Marszałkowskiego wpłynęło 117 wniosków z gmin i firm, których udziałowcami są jednostki samorządu terytorialnego. Czy przedsiębiorcy równie chętnie będą ubiegać się o wsparcie z Regionalnego Programu Operacyjnego na OZE? Odpowiedź poznamy w listopadzie.

Katarzyna Kuszpit

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie

Nominacje rozdane

10 listopada w Collegium Maius Uniwersytetu Medycznego w Lublinie odbędzie się gala podsumowująca konkurs **Innowacyjny Przedsiębiorca Województwa Lubelskiego**, organizowany od trzech lat przez Lubelską Agencję Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie. Do tegorocznej edycji zgłosiło się blisko 30 firm. Kapituła wyłoniła 15 przedsiębiorstw nominowanych do nagrody głównej w 5 kategoriach.

W kategorii Innowacyjna firma:

1. TOP – MEDICAL Sp. z o.o. centrum medyczne z Lublina
2. VERANO Ryszard Miazga producent grzejników konwektorowych centralnego ogrzewania z Lublina
3. Zakład Fizjoterapii i Masażu Bio – Relax Jolanta Potapska z Puław

W kategorii Dynamicznie rozwijająca się firma:

1. OMEGA – Nowoczesne Materiały Budowlane Sp. z o.o. firma z branży budowlanej z Lublina
2. F.P.H.U. Krawpak – Krawczyk Stanisław – piekarnia z Rogóżna Kolonii k. Tomaszowa Lubelskiego
3. Drukarnia PEGWAN Piotr Grzegorzczak z Lubartowa

W kategorii Lider funduszu RPO WL:

1. SciTeeX Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością producent maszyn do obróbki powierzchni, w szczególności dla dużych gabarytowo elementów
2. Spółka Inżynierów SIM Sp. z o.o. firma projektowa działająca w branży telekomunikacyjnej

3. Orzeł S.A. producent granulatu gumowego, powstającego w procesie recyklingu zużytych opon

W kategorii Najlepszy start:

1. Bartłomiej Sulkowski Zakład Usług Mechanicznych z Małochwieja Małego k. Krasnegostawu
2. Studio Format Ewa Smolka specjalizujące się w usługach graficznych z Lublina
3. MIOMED Praktyka Fizjoterapeutyczna Małgorzata Golik z Janowa Lubelskiego

W kategorii Najlepszy produkt turystyczny:

1. CRH Akademos Spółka z o.o. – Ośrodek Sportu i Rekreacji Akademos w Lublinie
2. S.C. Gomi Zbigniew Górka, Katarzyna Górka – Montis Hotel & Spa w Poniatowej
3. PARK Sp. z o.o. Artis Hotel & Spa w Sitańcu k. Zamościa

Dane kontaktowe

Urząd Marszałkowski Województwa
Lubelskiego w Lublinie
Departament Regionalnego
Programu Operacyjnego
ul. F. Stefczyka 3b
20-151 Lublin
tel. 81 441 67 38
fax 81 441 67 40

Punkt informacyjny
tel. 81 441 67 50
tel. 0 800 888 776
(bezpłatna infolinia)
www.rpo.lubelskie.pl
e-mail: drpo@lubelskie.pl

Lubelska Agencja Wspierania
Przedsiębiorczości w Lublinie
ul. Wojciechowska 9a
20-704 Lublin
tel. 81 462 38 00
fax 81 462 38 40

Punkt informacyjny
tel. 81 462 38 31
tel. 81 462 38 12
www.lawp.eu
e-mail: lawp@lubelskie.pl

Główny Punkt Informacyjny
w Lublinie
ul. Stefczyka 3b
20-151 Lublin
tel. 81 441 68 64
fax 81 441 68 65
www.feulubelskie.pl
e-mail: kontakt@feulubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny
w Białej Podlaskiej
ul. Warszawska 14
21-500 Biała Podlaska
tel. 83 343 58 44
fax 83 342 28 82
e-mail: bialapodlaska@feulubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny
w Chełmie
pl. Niepodległości 1
22-100 Chełm
tel. 82 565 19 21
fax 82 563 02 08
e-mail: chelm@feulubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny
w Puławach
ul. Centralna 9
24-100 Puławy
tel. 81 886 61 26
fax 81 886 61 27
e-mail: pulawy@feulubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny
w Zamościu
ul. Partyzantów 94
22-400 Zamość
tel. 84 638 02 67
fax 84 639 31 34
e-mail: zamosc@feulubelskie.pl

lubelskie
Smakuj życie!

Bezpłatna infolinia RPO

800 888 776

www.rpo.lubelskie.pl

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO**

